

GA-202

РУДОЛФ ЩАЙНЕР

**ТЪРСЕНЕТО
НА
НОВАТА-ИЗИС
БОЖЕСТВЕНАТА
СОФИЯ**

**Цикъл от 4 лекции изнесени в Дорнах
от 23 – 26. 12. 1920 г.**

превод от английски: ВЕРА ГЮЛГЕЛИЕВА

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	СТР.
1. ПЪРВА ЛЕКЦИЯ Дорнах, 23 декември 1920 г.....	3
2. ВТОРА ЛЕКЦИЯ Дорнах, 24 декември 1920 г.....	14
3. ТРЕТА ЛЕКЦИЯ Дорнах, 25 декември 1920 г.....	25
4. ЧЕТВЪРТА ЛЕКЦИЯ Дорнах, 26 декември 1920 г.....	36

В Рудолф Щайнеровата автобиография (глави 35 и 36), той говори както следва относно характера на тази частно отпечатана материя:

„Съдържанието на тази отпечатана материя бе изречено като лекции, а не с цел отпечатване...

Никога нищо не е казано, което да не е до най-висока степен най-чист резултат на развиващата се Антропософия... Който чете тази частно издадена материя трябва да може да я възприеме в пълна смисъл съдържаща онова, което Антропософията има да каже. Ето защо стана възможно без никакво колебание отпеча таните лекции само за разпространение сред членовете (на Антропософското Общество) да се четат и от други читатели, обаче, трябва да се примирим с факта, че може и грешки да има включени в тези бележки взети от записки, които аз допълнително не съм прегледал.

„Правото на преценка на съдържанието на така отпечатаните частно лекции естествено може да се даде само на този, който знае какво се взима за предварително условно като основа на такава преценка. За повечето от така отпечатаните лекции предварителното условие е да се знае поне антропософското познание за човешкото същество и за космоса до степента, до която тяхната природа е изложена от антропософията и знание за онова, което съществува във формата на „антропософска история в съобщенията от света на духа.“

ПЪРВА ЛЕКЦИЯ

Християнството ознаменува чрез три ежегодни празници онова Същество, което за християнина дава значение на земния му живот от когото се излъчва най-здравата сила за земен живот.

От тези три празника Коледата има най-големите изисквания спрямо нашите чувства и търси да направи тези чувства вътрешни. Великденският празник има своето главно изискване спрямо онова, което наричаме разбиране, човешко схващане; а Света Троица има изискване към онова, което се нарича човешка воля.

Основно схващане онова, което се съдържа в Коледната Мистерия чрез разбиране и задълбочаване на онова чувство, което прави да присъствува в нас нашето цялостно човешко същество, нашата стойност и до стойността ни като човеци. Само когато можем да постигнем разбиране на онова чудо, което се съдържа във Великденската Мистерия - почудата от възкресението - само тогава правилно бихме могли да оценим Великденската Мистерия; и само като схванем нещо от празника Света Троица, който помага да се разви в нашия волеви

импулс, схващаме в правилната светлина какъв трябва да бъде празника Света Троица.

Христос Исус е свързан и с принципа - Отец и за нас това е представено чрез Коледния празник. Христос Исус е свързан и с принципа Син, а това е представено посредством Великденската Мистерия; докато пък отношението на Христос към онова, което се вълнува, и люшка, и тъче през света като дух, става присъстващо за нас в Мистерията на Св. Троица (Св. Дух).

Виждаме природата около себе си, а също виждаме, че човекът навлиза в своето физическо съществуване посредством енергиите на същата тази природа. Знаем чрез проучването ни на Духовната Наука, че не се отнасяме правилно към природата, ако обръщаме внимание само на нейните външни физически качества. Знаем, че я проникват божествени енергии и осъзнаваме своя произход от природата в истинския смисъл на думата, когато схванем божествения елемент, който тъче и работи вътре в нея. В това схващаме принципа Отец на природата. Всичко, което се просмуква в природата като Божествено е принципът Отец в смисъла на старите религии, а същото и в смисъла на правилното разбиране на Християнството - независимо дали това са цветята на полето, които наблюдаваме как растат, или силният гръм на гръмотевицата и святкането на светкавицата, или пък когато наблюдаваме слънцето в неговия път по небето; или пък се вираме в светещите звезди; или когато се вслушваме в потоците и реките, бягащи напред - когато осъзнаваме какво се разкрива така тайнствено във външното откровение на природата, като начало на всичко, което „става“, то по същото време схващаме онова, което ни поставя като човечи вътре в този свят посредством мистерията на физическото ни раждане.

И точно в тази Мистерия на физическото раждане винаги остава нещо необяснено що се касае до природата на човека, докато не я доведем до връзка с онова, което може вътрешно да бъде изпитано чрез възпоминание за Коледната Мистерия - чрез възпоменание на онова детство, което навлезе в човечеството чрез децата Исус.

Какво ни говори присъствието на момчетата Исус? Казва ни, че за да бъдем напълно човечи не е достатъчно само да се родим, просто да сме тук, в света, чрез онези енергии, които като енергии на физическото раждане, въвеждат всички същества, включително и човека в съществуване. Като гледаме детството на Христос, тази свята Коледна Мистерия ни казва, че истинското човешко същество в нас не може да бъде само физически родено, но че и в най-вътрешната част на душата ни то, човешкото същество, трябва отново да бъде родено; че в течение на

своя живот вътре в душата си, човекът преживява нещо, което само то го прави напълно човек. И онова, което той би трябвало да преживее може да

се случи само, когато това стане във връзка с онова детство, което навлезе в земната еволюция по Коледното време.

И когато гледаме това дете Исус, би трябвало да си кажем: „Само поради фактът, че това Същество слезе долу сред хората в течение на човешката еволюция, за първи път стана възможно за човека да бъде наистина човек в пълния смисъл на думата, ще рече, да свърже това, което той получава чрез раждането с онова, което може да изживее горе над и отвъд себе си в резултат на чувството на предана любов към онова Същество, което слезе от духовните висини, за да може то чрез огромната си саможертва да се свърже с човешкото съществуване“.

Защото за мнозина от ранните християнски векове бе велико преживяване да наблюдават навлизането на Христовото Същество в земната еволюция. Това, така да се каже, им изясни двойствения произход на човека - физическия и духовния му произход. Това е раждането, през което преминава Исус - към малкото земно-родено дете гледа християнинът, когато мисли за Исус през световната Свята Нощ. И той си казва: „Онова, което се ражда тук е нещо различно от останалото човечество, това е Съществото, чрез което останалото човечество може да получи онова, което то не може да получи само чрез физическото си раждане“. Нашето чувство се задълбочава, когато с правилен смисъл, с правилна любов разберем онова, което е обозначено чрез думите: „Трябва да се родим два пъти; първият път чрез енергиите на природата, вторият път да бъдем преродени чрез енергиите на Христос Исус.“

Това е нашето причастие, общението ни с Христос Исус, това е, което ни дава нашата човешка стойност и нашия характер. Ако сме способни или имаме желание да си съставим преценка за посоката на развитие през вековете, то тогава трябва да си зададем въпроса: „Дали това чувство аз раждането на Христос Исус е винаги било така дълбоко?“ Ако се огледаме, мои мили приятели, из света днес, не можем да кажем, че дълбочината на чувството, с което се е изживявала Коледната Мистерия преди пет-шест века из Европа е същата като тази днес.

Помислете си за Коледното дърво - колко е красивото и по какъв изящен начин зове сърцата ни. Ала Коледното дърво не е нищо древно, то е само на два века - то се натурализира сравнително бързо в страните на Европа и едва напоследък започва да украсява Коледния празник. Какво представлява то фактически? Бих могъл да кажа че то представлява кра-

сивата, обичливата, по-симпатичната страна на онова, което по друг начин, който е по-малко симпатичен, по-малко красив, се появява пред душата в съвременното човешко развитие. Все по-дълбоко ще търсим да разкрием импулсите, от които е произлязло Коледното дърво през почти нашето съвремие, и ще открием тайнствени и потайни чувства, като

всички те клонят към направлението да виждат Коледното дърво като символ на Дървото на Рая. Какво означава това? Това означава, че чувствата, които хората изживяваха като отпращаха погледа си към яслата и към тайнството на Раждането на Христос Исус в самото начало на нашата ера, ги няма вече, такива чувства са станали и все повече стават страни за нас. Това означава, че за съвременното човечество да се родиш отново вътре в душата си, в известен смисъл е било загубено и че съвременното човечество желае да поглежда назад към Коледното дърво, което изкарва на показ Кръста, към произхода на земното човечество, което все още не знае нищо за Христос, към естествената, природна начална точка на човешкото съществуване - от Христос назад към Рая, от празничния Коледен ден на 25 към празника на Адам и Ева на 24 ден от декември. Всичко това е станало красиво, тъй като човешкият произход от Рая е също красив, ала то е и отклонение от истинската рождествена Мистерия на Христос Исус. Това зачитане на Коледното дърво е запазило дълбочината и вътрешността на чувството и утешава онзи, които са хора с добра воля, когато погледнат от вътрешността на човешкото си сърце към Коледното дърво; то ги утешава относно онази друга страна, която в нашето съвремие е отдалечила Христовата Мистерия към първичните природни енергии на раждането в човешката еволюция.

Христос Исус се появи сред народ, който обожаваше Йяхве или Йехова - Бог, който е свързан с всичко, което е природно съществуване, който живее в гръмотевицата и светкавицата, в движението на облаците и звездите, в изворите и течащите потоци, в растежа на растенията, животните и човеците. Йяхве е този Бог, който никога не може, ако човек е свързан само с него, да му даде целостността, защото той дава на човека съзнанието само за неговото природно раждане със смесица, разбира се, на духовен елемент, който не е само природен; ала не дава на човека съзнанието за неговото ново раждане, което човекът трябва да постигне чрез нещо, което не може да му бъде дадено посредством природните физически енергии. И така, виждаме как съвременното човечество бива водено и отклонявано от Христос-Исус, за Когото няма разлика на класа, народ или раса, за Когото има само едно единствено човечество. Виждаме как мислите и чувствата на съвременното човечество са били поведени настрани към онова, което вече е било

победе но от раждането на Исус Христос; поведено към онова, което лежи в основата на човешкия произход чрез енергиите на природата и което е свързано с разграничаване на класи, народи и раси. И ако това бе само един Йехова, когото евреите обожаваха, когато дойде Христос, то сега съвременните народи са се върна ли към мнозина Йехова. Защото онова, което се обожествява днес - макар че вече не се нарича с древното си име, Йехова-силите, ко-

ито хората наистина обожават, когато се разделят на народи и воюват един с друг - те са много Йехова. Виждаме как народите водят кървави войни - като всеки в даден момент се позовава на Христос - всъщност не е Христос, към Когото народите се обръщат, а е само Йехова, не е единствения Йехова, а един от Йеховите - Народът просто се е върнал към него и забравя каква голяма крачка бе направена, когато принципът Йехова направи място на принципа Христос.

По красив начин Коледното дърво ни връща към произхода на човека; по грозен начин националният Йехова принцип ни връща назад. В действителност онова, което е само Йехова, поради неосъзната лъжа, често бива назовавано и Христос, като по този начин се злоупотребява с името Христос. Ужасяващо се злоупотребява с името Христос в съвременното ни и ние не ще можем да придобием истинската дълбочина на чувството към Христос, което е необходимо днес, за да можем правилно да изживеем Християнската Мистерия. Чрез това ясно трябва да видим, че пътя към това чувство, към Христос трябва да се търси. За нас е необходимо нов вид разбиране на онова, което по традиция ни е дадено за раждането на Христос.

Има два вида хора, мои мили приятели, които все пак бяха представители на нашето *едно* човечество и на което бе обявен Христос по Коледния празник. Първо Той бе обявен на бедните, необразовани овчари на полето, които не бяха възприели никаква култура, а бяха скромни мъже, както по интелект, така и по сърце. А след това също бе обявен и на мъдреците от Изтока, ще рече, от земята на мъдростта. На тях бе обявен чрез най-високия връх на мъдростта им, чрез способността да разчитат звездите. Така Исус Христос бе обявен на простите овчарски сърца и чрез най-висшата мъдрост на тримата Маги от Изтока. Голямо значение има това двойно обявяване на Христос Исус. От една страна на прости-те, скромни овчари, а от друга страна на най-мъдрите на света.

И как бе обявен Христос Исус на най-простите овчари на полето? С душевното си око те видяха светлината на Ангела. Беше събудено тяхното ясновиджане и ясновислушане. Те чува най-дълбоките думи, които за тях означаваха бъдещото значение на земния живот: „Божественопо е разкрито във висините и ще има мир между хората на

земята, които могат да имат добра воля ". От дълбините на душата възникна способността, чрез която в Святата Нощ бедните, протички овчари, без да са изпитали каквато и да било мъдрост, преживяха, чрез чувствата си онова, което бе разкрито на света; от съвършенството на онази мъдрост, която можа да стигне дори до Мистерията на Голгота, от най-финото наблюдаване на пътя на звездите, същото това разкритие дойде до мъдреците на Изтока, до Магите. В единия случай то протича вътре в човешкото сърце, сърце-

то на бедния, протичък овчар и прониква до най-дълбоката точка вътре в човешкото сърце; там е където те бяха станали ясновиждащи, сърцето и сърцето чрез своята ясновидска сила им разкрива идването на Спасителя на човечеството. Другите, мъдреците, погледнали нагоре към широтата на небето, те знаели тайната на широтата и на еволюцията на времето; те били достигнали до мъдростта, чрез която можели да изпитат и разрешат мистериите на пространството и времето. Бе им разкрита Ко-ледната Мистерия. Нашето внимание е отправено към факта, че онова, което живее в човешката най-вътрешна душа и онова, което живее в ширините на пространството изтичат от един и същ източник. И двете по начина, по който се бяха развили до Мистерията на Голгота вече бяха във влошаващо се състояние. Ясновидството, което изскочи от засиленото човешко сърце, това на овчарите, до които, както ни се казва, бе дошла прокламацията, все още бе достатъчно силно за да възприеме и гласа, който я прокламираше: „Божественото е разкрито във висините, в небето и мир ще бъде на земята между хората с добра воля." Можем да кажем, че последните остатъци на това ясновидство чрез вътрешно благочестие все още присъствуваше в овчарите, чиято карма или съдба ги бе събрала заедно в мястото, където Христос се роди. И от онази първична, свята мъдрост, която за първи път процъфтя в Следатлантски времена сред примитивните индуси, след това особено в персийците и отново бе прехвърлена сред халдейците, и от тази мъдрост последните остатъци присъствуваха сред онези, които откриваме под името тримата Мъдрци от Изтока. От тази примитивна, свята мъдрост, която разбираше света на пространството и на времето - от тази мъдрост, чрез нейните представители, които бяха издигнали себе си до връхна точка, бе отново разкрита Коледната Мистерия.

За нас обаче в Петата културна епоха и двата начина са в упадък. Общо взето, онова, което водеше човечеството до ясновидство в бедните овчари, както и онова, което водеше Мъдреците от Изтока до проникване в мистериите на пространството и времето, вече не е действено живо. Ние трябва да открием човешкото същество, човека, който разчита на себе си. Като хора трябва да преминем през съществуване изоставено от Бо-

га, за да намерим - в тази изоставеност и самотност - свободата. Но трябва да намерим и нашия път до обединяване с онова, което от една страна бе най-висшата мъдрост на Мъдреците от Изтока, а от друга страна бе обявено на овчарите чрез задълбочено проникновение на сърцето.

Всички сили, мои мили приятели, се развиват непрекъснато. Какво бе станало с онова, чрез което Мъдреците от Изтока разбираха развиването на своя интелект, който продължаваше да бъде ясновиждащ? Какво бе станало с тяхната астрология? С техния вид астрономия? Не може да

разберем еволюцията, ако не погледнем в тези неща. Днес всичко това е станало студена и сива математика и геометрия. Днес виждаме абстрактните форми, които се преподават в училищата като геометрия и математика. Това е последният остатък от онова, което в живия блясък на космичната светлина бе овладяно от онази древна мъдрост, която доведе тримата Мъдрци от Изтока до Христос. Външната мъдрост се е превърнала във вътрешните теории за пространство и време. И докато Мъдреците от Изтока, чрез своето разбиране на пространството бяха в състояние във видения да изчислят „В тази нощ Спасителят ще се роди“, нашата астрономия, която е наследница на онази астрология, може само да пресметне бъдещите затъмнения на слънцето и луната и други подобни неща. И докато бедните овчари там във на полето, от вътрешността на своите сърца бяха въздигнати до онова, което стоеше в близко отношение до тях, именно видението на Коледната Мистерия и чуването на небесната прокламация, на съвременното човечество е останало само виждането на външната природа. Това възприемане на външната природа чрез сетивата представлява последното преобразуване на наивността на овчарите, така както и нашето изчисляване на бъдещи затъмнения на слънцето и луната, е последният наследник на мъдростта на мъдреците.

Овчарите от полето бяха снабдени с нещо. Бяха снабдени с дълбочина на сърцето, с дълбоко чувство, чрез което, посредством ясновидството, те достигнаха до видението на Коледната Мистерия. Нашите съвременници са екипирани с телескопи и микроскопи. Но никакви телескопи и микроскопи не ще доведат до решаването на най-дълбоката загадка на човека, както това направиха сърцата на бедните овчари. Никакви предвиждания чрез пресмятане на слънчевите и лунните затъмнения и пр. не ще доведат човека до разбиране на необходимата насока за света, както това направи звездната мъдрост на Мъдреците от Изтока. Как всички човешки разлики се вливат заедно в едно единствено човешко чувство, когато осъзнаем, че онова, което овчарите на полето изживяха без мъдрост, посредством благочестието на своите сърца, е същото

като онова, което подтикваше мъдреците от Изтока като най-висша мъдрост! По един прекрасен начин и двата факта са поставени един до друг в християнската традиция.

Ние практически сме изгубили и двата начина, чрез които разбирането за раждането на Христос разкрива себе си на човека, Ние сме се върнали от яслата и Святата нощ, до дървото в рая. Ние сме се върнали обратно, отвърнали сме се от един Христос, който принадлежи на цялото човечество, върнали сме се до национални богове, които са множество Йехови и никакъв Христос. Защото така както онова, което наистина разкрива себе си в най-дълбоката природа на човека, е нещо общо за всички хора,

така истинно е, че онова което се разкрива чрез цялата обширност на пространството и мистериите на времето, е нещо общо за всички хора.

Мои мили приятели, има нещо в дълбините на човешкото сърце, което е чисто човешко и разтапя различията. И точно в тези дълбини ние намираме Христос. Има и една мъдрост, която се разпростира далеч от във всичко, което може да се открие във всички единични сфери на световното съществуване, мъдрост, която е способна да сграбчи света в своето единство, дори и в пространството и времето. Отново това е звездната мъдрост, която води до Христос. Необходимо ни е отново да имаме в нова форма онова, което от една страна води овчарите от полето, и от друга Мъдреците от Изтока, да намерят пътя към Христос. С други думи, необходимо ни е още да задълбочим нашите външни възприятия на природата посредством онова, което сърцето може да развие като духовно възприятие на природата. Отново трябва да се поучим от благочестието на човешкото сърце, да се приближим до всичко онова, към което в съвременността се прилагат микроскопи, телескопи, апарати с рентгенови лъчи и други подобни инструменти. И тогава растящото расте- ние, бълбукащият поток, шептящият извор, светкавицата и гръмотевицата от облаците, не ще ни говорят само по равнодушен начин. Ще се говори нам и от цветята на полето, и от светкавицата и гръмотевицата от облаците, от святкащите звезди и блестящото слънце, така да се каже, ще потекат в нашите очи и в нашите сърца, в резултат на всички наши наблюдения на природата, думи, които обявяват не друго, а това: „Боже- ственото се разкрива във висините небесни и мир ще бъде сред хората на земята, които са с добра воля." Трябва да дойде времето, когато нашето наблюдаване на природата ще се освободи от сухия, прозаичен, нечовешки метод, използван в лабораториите и клиниките днес. Трябва да дойде времето, когато нашето наблюдение на природата ще бъде така озарено от живота, че животът, който по вече не може да съществува по начина, по който е съществувал за овчарите от Витлеем, все пак ще бъде в състояние да

говори нам чрез гласовете на растенията и животните, чрез звездите и изворите, и реките. Защото цялата природа произнася онова, което бе произнесено от Ангела: „Божественото се разкрива в небесните висоти и ще има мир сред хората на земята, които са с добра воля.“

Онова, което Мъдреците притежаваха чрез външно наблюдение на звездите, необходимо е ние да придобием чрез събуждане на нашия вътрешен живот. Така както трябва отново да чуем в природата и в сърце то си пеенето на Ангелите, като че от външната природа, така трябва да сме в състояние чрез творческо Въображение, Вдъхновение и Интуиция да породим астрономия, която да е разрешението на световната загадка

от вътрешната природа на човека. Това трябва да бъде духовността, Духовната Наука, създадена от вътрешното същество на човека. Трябва да основем онова, което е действително човешката истинска природа. И истинската природа на човека трябва да ни говори за световното „ставане“, създаване чрез мистериите на Сатурн, Слънце, Луна, Земя, Юпитер, Венера и Вулкан. Би трябвало да почувстваме да възниква цял космос вътре в нас. Всичко това човекът може да преживее тъй като проникновението в най-дълбоките мистерии на света е преобърнато от Мистерията на Голгота насам.

Има древен начин да се представят сферите на небето, който начин е бил известен на Персийските Мъдrecи. Те гледали нагоре към небесата и виждали с физическите си очи съзвездието на Зодиака, което се нарича Дева и чрез духовно виждане обективирали в съзвездието Дева онова, което физически е само видимо в съзвездието Близнаци. Тази мъдрост е била запазена и чрез нея човекът може да възприеме, може да преживее хармонията между съзвездието Дева и съзвездието стоящо под прав ъгъл на него, в квадратурата, именно Близнаци. Това е представено по такъв начин, че на мястото на съзвездието Дева, Девицата бе изобразена не само с клас пшеница, но също и с детето. Но това дете фактически представлява Близнаци. Това е олицетворение на двете деца Исус. Това бе астрологическо понятие особено по времето на древните персийци.

След това дойде по-различно време, времето на египтохалдейското развитие. То бе на съзвездието Лъв, към което се е гледало по същия начин, както персийците се отнасяли към съзвездието Дева. Но тук в квадратурата на Лъва стоял Телецът, и възниква религията на Митра, обожанието на Телеца, защото в съзвездието на Лъва бе обективирано това на Те-леца.

След това дойде времето, когато Ракът играеше същата роля в гръко-латинския период, както Дева сред персийците, и съзвездието Овен бе

видяно в квадратура да стои като че ли вътре в съзвездието на Рака. След това дойде обръщането. И след него нещата поеха различен път. До гръцко-латинското време, до Мистерията на Голгота, астрономията бе нещо, което можеше да се постигне като външна наука и човешкото разбиране бе от такава природа, че като се гледало към пространството и мистериите на звездния свят, се разкривали тайните на пространството и времето; също така при изживяване човешкия вътрешен живот; чрез благочестие и набожност на сърцето, бе възможно виждането на вътрешните мистерии. В гръцко-латинското време тези отношения били обърнати обратно. Онова, което преди можеше да се преживява вътрешно, трябваше все повече и повече да бъде преживяно чрез разбиране външната природа.

Мои мили приятели, по отношение на природните разкрития би трябвало да бъдем така благочестиви и набожни, както овчарите бяха в своите сърце. Така както те дойдоха до духовно виждане в своя вътрешен свят, ние трябва да дойдем до духовно виждане в природата. А от друга страна ще трябва да открием и пътя на Рака; трябва вътрешно да дойдем до астрономия, така че чрез вътрешните сили за виждане, да можем да събудим движението, посоката на света, която води през Сатурновия, Слънчевия, Лунния, Земния, Юпитеровия, Венериния и Вулкановия периоди. Една астрономия от отвътре, където преди е имало външна астрономия - благочестие при наблюдаването на природата, където е имало онзи вид благочестие, притежавано от овчарите на полето. Ако бихме могли да задълбочим онова, което днес е толкова недуховно в нашето наблюдение на природата, от друга страна, ако бихме могли да направим творческо онова, което днеска така прозаично се изживява само в математическите и геометрични картини, ако бихме могли отново да въздигнем математиката чрез вътрешен опит до славата, която е имала в древната астрономия, ако бихме могли да задълбочим нашето наблюдение на природата до онази сърдечна дълбочина и благочестивост, които овчарите на полето са имали, ако бихме изпитали онова, което мъдреците изпитвали от звездите, ако, като отправяме нашия поглед към външната природа, можехме да сме толкова благочестиви, колкото са били овчарите, то тогава чрез благочестивост във външното наблюдение на природата и чрез занимаване със световните събития, с обич в нашите сърца, отново ще намерим пътя към Коледната Мистерия точно така, както овчарите на полето чрез вътрешно благочестие и както Мъдреците от Изтока чрез външна мъдрост, откриха своя път към яслата.

Отново трябва да се намери пътя към Коледната Мистерия. Трябва да станем толкова благочестиви по отношение на природата, колкото бяха

овчарите в сърцата си; в нашето вътрешно виждане трябва да станем толкова мъдри, колкото са били Мъдреците при своето наблюдение на планетите и звездите в пространството. Ние трябва да развием вътрешно онова, което Мъдреците развиха външно. Трябва в нашите взаимоотношения с външния свят да развием онова, което наивните овчари развиха в своите сърца; тогава ще намерим правилния път за задълбочено преживяване на Христос, до разбиране на Христос с обич и тогава ще открием пътя към Коледната Мистерия. Тогава ще сме способни с правилни мисли и чувства да поставим яслата до първоначалното дърво на Рая, което не само ни говори как човекът влиза в света чрез природни сили, но и за това как той може да стане съзнателен за своята цялостна човечност чрез прераждане.

Всеки, който днес говори за Коледната Мистерия, трябва да отправи изискване към човечеството с оглед на бъдещето. Живеем в сериозни времена и трябва ясно да видим, че имаме нужда да станем човеци в истински смисъл. Още не сме достигнали до вътрешната мъдрост на Мъдреците, нито до благочестивостта, която потече от овчарите към външния свят. Социалният въпрос, който е застанал пред човечеството е ужасяващо спешен. Страховити неща са станали през последните години и социалният въпрос става все повече и повече заплашителен; само онези със заспали души може да не дооглеждат този факт. Европа, що се касае до нейната култура, заплашва да стане камара развалини. Нищо не може да я издигне от нейното хаотично състояние, освен хората да намерят възможност отново да развият вярно и истинско човечество за своя общ живот. Хората не ще бъдат в състояние да го сторят, освен ако не задълбочат чувството си, ако то не стане вътрешно чрез наблюдение на природата, при което да станат толкова благочестиви, колкото са били овчарите на полето, когато чрез своите вътрешни енергии получиха Ангелското откровение за Бога горе и аз мира на земята долу. Само с тези енергии може да се овладее социалния живот. Това ще стане, когато тайните на пространството и времето бъдат така разбрани вътрешно, че хората да разбират природата на световния дух като единство, така както едното слънце се вижда от китайците и американците и от средноевропейците. Би било абсурд, ако китайците искат слънце за себе си, руснаците друго слънце - средноевропейците друго, французите отделно за тях слънце, а англичаните още едно за себе си. Така както Слънцето е единствено, така е и Слънчевото Същество, което носи на човечеството единство. Ако погледнем навън към обширността на пространството, ще откриваме предизвикателството за обединяването на човечеството. Духоვნото,

което е отворено за нашия поглед, не ни говори за различията на човечеството или за дисхармонията; нито така ни говори и онова, което говори в най-вътрешните дълбини на нашето същество. На овчарите на полето, гласът, който те можаха да чуят чрез силата на сърцата си, обяви че Всевишния Бог се разкрива на световните пространства и като приемем Божествеността в собствените си души, може да има мир сред хората с добра воля. Това отново трябва да бъде прокламирано на цялото човечество от цялата периферия на природата. Тайните на звездите разказаха на мъдреците, че тук на Земята Христос Исус е роден. Това трябва да бъде прокламирано също на съвременното човечество от онова, което започва да се разкрива в дълбините на човешкото сърце.

Мои мили приятели, ние се нуждаем от нов път. Отново гласът звучи към нас: „Променете вашите сърца и умове, погледнете по нов начин на посоката на света.“ Когато погледнем правилно на протичането на света

и разгледаме пътя на човечеството, към което и ние самите принадлежим, тогава разкриваме пътя към онази Мистерия, която би могла да се разкрие на овчари, както и на културните мъдrecи и която ще се разкрие в сърцата ни и при нашето външно възприемане на света. Когато ще сме достатъчно задълбочили нашето вътрешно и външно възприятие за света, когато бъдем в състояние да направим това и да открием вътрешната мъдрост на Магите, която ни води така, както външната мъдрост на Магите доведе мъдрите от Изтока, както и външната мъдрост, която ни води до онова благочестие, чрез което пък и овчарите от полето също бяха водени, тогава ние отново ще сме в състояние с правилно вътрешно чувство да възприемем онова, което лежи в тази Мистерия, а именно, че за всички без разлика - както и преди - Той се появи сред хората, като че изпъдени вън от човечеството, изгонен в самота - появи се за всички, роди се онова, което след това стана Христос.

Отново трябва да открием Исусовата Коледна Мистерия и трябва да я открием като култивираме всичко онова вътре в себе си, за което говорихме днес. Трябва да намерим Коледната светлина вътре в себе си, както овчарите откриха Ангелската светлина в полето; и както Магите от Изтока, така трябва да открием звездата чрез силата на онова, което е истинската Духовна Наука. Тогава за нас ще се разтвори единственият път към съдържанието на Коледната Мистерия. Ние ще познаем отново това съдържание и то ще ни напомни за човешкото ново раждане.

Да, мои мили приятели, ето за това би трябвало да работим - щото Коледната Мистерия отново да се роди сред хората. Тогава правилно ще разберем и Мистерията на повторното раждане на човешкото същество. Това ни е било съобщено по един изключителен начин. Защото в едно

Евангелие, което не е отбелязано от Църквата, се разказва, че детето Исус проговорило на Своята Майка непосредствено след като се родило и то с определени думи. Ние наистина се приближаваме днес към Детето в яслата по истински начин, когато правилно чуем думите, които Той иска да ни каже: „Разбудете вътре в себе си Коледната светлина, и Коледната светлина тогава ще се яви също и на вас и на нашите братя-човеци, които са с вас във в света.“

Ако погледнем в най-дълбоките вътрешни тайни на човека, и там също откриваме същото изискване.

ВТОРА ЛЕКЦИЯ

Мои мили приятели, в празника Коледа нам ни е дадено нещо, което насочва мислите на всички християнски групи направо към най-дълбоките проблеми в земната еволюция на човека. Погледнете на събитията на историята от каквато и да е гледна точка, изследвайте ги и се опитайте да

достигнете до разбиране на еволюцията, търсете, по какъвто начин и да искате, значението на човешката еволюция и в цялата история не ще намерите мисъл, която да има такава сила да издигне душата до съзерцаването на цялостното „ставане“ на човека, както Мистерията на Голгота, както мисълта, която се съдържа в Християнския празник.

Ако погледнем назад до началото на човешката еволюция на земята и след това я проследим през хилядите години, които предшествуват Мистерията на Голгота, ще открием, че през онова време, независимо от това колко са велики и огромни постиженията на отделните народи, всички тези постижения представляват всъщност един вид подготовка - това бяха подготвителни степени за онова, което стана при Мистерията на Голгота, заради човечеството. И отново, ако проследим онова, което е станало от Мистерията на Голгота насам, там отново ще открием, че можем да я разберем само, като си спомним, че Христос, който премина през Мистерията на Голгота, от тогава на сетне дейно участва в еволюцията на човека.

Много неща в еволюцията могат да изглеждат неразбираеми, ала ако ги изследваме без тесногърдия или предубеждения - например предубеждения от вида, при които се вярва, че неизвестни божества идват на помощ на човека точно, когато той смята, че помощ е необходима, без той дори и да си е помръднал пръста - ако изоставим такива възгледи, ще открием, че дори най-отчайващите събития в течение на световната история ни показват колко еволюцията на земята е придобила значение чрез факта, че Христос е преминал през Мистерията на Голгота. Добре е да проучим Мистерията на Голгота -

Мистерията на Коледа се съдържа в нея - от гледна точка, която може да разкрие цялата еволюция на човечеството. Ние знаем, че чрез интимната връзка между онова, което става в етично-моралната сфера на човешката еволюция и онова, което става в природата и в световния морален ред, ни се дава възможност да се приближим и до друго отношение, върху което вече размишляваме от много години - именно, отношението на Христос към онова Същество, чието външно отражение се появява в слънцето. Последователите и представителите на Християнския импулс не винаги са били толкова враждебни, както често са в нашето съвремие, към признаване на това отношение между Слънчевата Мистерия и Христовата Мистерия. Дионисий Ареопа гът, който често е бил споменаван тук, нарича слънцето Божие движение, а в трудовете на Августин непрекъснато се споменава - дори и в схоластиката откриваме намеци - отнасящи се до факта, че външните видими звезди и техните движения са образи на божествено-духовното съществуване на света. И би трябвало да схващаме Коледната Мистерия в много по-широка връзка, отколкото обикновено се прави това, за да

схванем точно онова, което най-много ни засяга с оглед на важната задача на нашия настоящ век. Бих желал да ви напомня за нещо, за което съм говорил многократно в течение на много години. Аз съм ви казвал как гледаме на първия следатлантски период, изпълнен с делата и опитностите на древния индуски народ; как гледаме назад на древната персийска епоха на следатлантското човечество, а след това на египетско-халдейската и гръко-латинската, четвъртата епоха на следатлантското човечество и на собствената ни епоха. Нашата епоха ще бъде последвана от шестата и от седмата, и аз съм ви обръщал вниманието на факта, че има известни връзки - бихте могли да прочетете това в моята малка книжка „Духовното водачество на човечеството“ - между третата и петата епоха, ще рече между египетско-халдейската и нашата пета епоха, че има и някаква връзка между древната персийска епоха и шестата и между древно индуската и седмата епоха на следатлантското човечество. Някои неща се повтарят по специален начин във всяка от тези епохи на живота.

Веднъж ви подчертах, че великият Кеплер, наследникът на Коперник, е имал чувството, че неговата слънчева и планетна система повтаря - разбира се по начин подходящ за петата следатлантска епоха - онова, което се е съдържало в световната картина на Египетските Мистерии. Кеплер е споменал това в известна връзка много основно, като казал, че той е заел съдините на древните египетски учители на мъдростта и ги е пренесъл в нашето съвременно време. Днес обаче ще разгледаме нещо, което е заемало централно място в култовете, извършвани от

свещениците на Египетските Мистерии - Мистерията на Изис. За да изви каме в умовете си духовната връзка между Мистерията на Изис и онази, която живее в Християнството, необходимо е само да погледнем прочутата картина на Рафаел, Сикстинската Мадона. Девата държи детето Исус и зад нея са облаците, които всъщност са детски личици. Можем да си представим, че детето Исус е слязло при Девата от облаците, чрез сгъстяване, така да се каже, на тънката облачна субстанция. Ала тази картина, която е възникнала напълно от Християнския дух, в края на краищата е повторение на онова, което е било почитано в Египетските Мистерии на Изис, които са изобразявали Изис да държи детето Хорус. Темата на тази по-ранна картина е напълно еднаква с Рафаеловата картина. Разбира се не трябва да се изкушим да тълкуваме това по повърхностния начин, по който това е правено от мнозина от 18 век през 19 век направо до наши дни - да се разглежда историята на Христос Исус и всичко, което принадлежи на нея само като метаморфоза, като трансформация на древните езически Мистерии. От моята книга „Християнството като мистичен факт“ вече знаете как трябва да се разглеждат тези неща, но в смисъла, в който този

факт може да се обясни, там можем да посочим духовното отношение между онова, което възниква в Християнството и древните езически Мистерии.

Тази Мистерия на Изис има, като главно съдържание, смъртта на Озирис, и как Изис търси мъртвия Озирис. Знаем, че Озирис, представителят на духовното слънце, бе убит от Тифон, който не е друг, а Ариман на египтяните. Ариман убива Озирис, хвърля го в Нил и Нил отнася тялото му. Изис, съпругата на Озирис тръгва да го търси и го открива в Азия. Тя го донася обратно в Египет, където Ариман, неприятелят, нарязва тялото на четиринадесет части. Изис погребва тези четиринадесет части на различни места, така че от тогава те принадлежат на земята.

Това ни показва колко дълбока е била връзката между небесните и земните сили при зачатие на Египетската Мъдрост. Озирис от една страна е представител на Слънчевите Сили. След като е преминал през смърт, той е, на няколко места едновременно, енергията чрез която съзрява всичко, което расте от земята. Древният египетски мъдрец бързо си представя как Силите, които ни светят над от Слънцето, навлизат в земята и стават част от нея и как като Слънчеви Сили, заровени в земята, подават отново на човека онова, което узрява от земята. Египетският мит е основан върху историята на Озирис - как е бил убит, как неговата съпруга Изис е трябвало да започна своето търсене, как го е донесла обратно в Египет, а след това той става

деятелен под друга форма, от земята. На една от египетските пирамиди е изобразено цялото събитие по многозначителен начин. Египтяните не само са записвали със своето особено писмо онова, което са знаели от решението на великите космични тайни, те също така са го изразявали и в своите архитектурни конструкции. Те построили една от тези пирамиди с такава математическа точност, щото нейната сянка изчезвало в пролетното равноденствие, поради положението на слънцето - сянката изчезвала в основата на пирамидата и се показвала отново на есенното равноденствие. В тази пирамида египтяните се опитали да изобразят, как силите, които светели долу от слънцето са заровени вече в земята и подбуждат енергиите на земята, така че земята да може да произведе плодовете, от които човечеството се нуждае. Това следователно е идеята, която откриваме да присъства в умовете и сърцата на древните египтяни. От друга страна те гледат нагоре към слънцето, гледат нагоре към възвишеното Слънчево Същество и го почитат. Същевременно обаче те разказват как Слънчевото същество е загубено в Озирис и как Изис го е търсила и как Съществото е било намерено отново и след това е могло да продължи своята дейтелност по нов и променен начин.

Много неща, които са се появили в Египетската мъдрост, ще трябва да се повторят под различна форма през Петата Следатлантска епоха. Ще трябва все повече да се учим да разсъждаваме на духовно-научна основа Мистериите на египетските свещеници във форма, която е подходяща за нашия собствен период и в светлината на Християнството. Защото за египтяните, Озирис бе един вид представителят на Христос, който все още не се бе появил. Те гледаха на Озирис като на Слънчевото Същество, но те си въобразяваха, че Слънчевото Същество бе изчезнало и трябва отново да бъде намерено. Ние не можем да си представим, че човечеството може да загуби Слънчевото Същество, Христос, който вече е преминал през Мистерията на Голгота; защото Той слезе долу от духовни висоти, свърза себе си с човека Исус от Назарет и вече остава свързан със Земята. Той присъства, Той съществува както Коледната песен обявява всяка година отново: „На нас Спасител се роди.“. Това изразява не временната, а вечната природа на това събитие - Исус не само веднъж е роден във Витлеем, но се ражда непрекъснато, с други думи, Той остава в живота на Земята. Христос и онова, което Той означава за нас не могат да бъдат загубени.

Мои мили приятели, не е Озирисовата, а Изисовата легенда, която трябва да бъде изпълнена в наши дни. Ние не можем да загубим Христос и онова, което Той ни дава в по-висша форма от Озирис, но ние

можем за загубим и сме загубили онова, което виждаме изобразено до Озирис-Изис, Майката на Спасителя, Боже ствената Мъдрост, София. Ако искаме да възобновим Изисовата легенда, не можем да я вземем под фор мата, в която тя е била прехвърлена на нас - Озирис, който е бил убит от Тифон-Ариман и отнесен от водите на Нил, и който отново трябва да бъде намерен от Изис, за да може тялото му, нарязано на парчета от Тифон -Ариман, да потъне в земята - не, мои мили приятели, ние би трябвало отново да открием легендата за Изис, съдържанието на Изисовата Ми-стерия, но би трябвало да я оформим чрез творческо Въображение, подходящо за нашето време. Отново ще започнем да разбираме вечните космически истини, когато се научим да творим в света на Въображението, както това са правили египтяните. Трябва да открием истинската Изисова легенда.

Тъй като египтянинът е живял преди Мистерията на Голгота, то той е проникнат от Луциферови сили. А ако Луциферовите сили са вътре в човека и раздвижват неговия вътрешен живот, движейки се и тъчейки из него, то тогава резултатът е, че аримановите сили му се появяват като дейна енергия въвн от него. Така египтянинът, който е проникнат от Луцифер, правилно вижда световната картина, в която Ариман-Тифон е деятелен. Ние вече трябва да осъзнаем, че съвременният човек е про-

никнат от Ариман. Ариман се движи и надига в него, точно както Луцифер се е движил и надигал вътре в египетския свят. И тогава, когато Ариман работи чрез Луцифер, то човекът вижда своята световна картина под Луциферова форма. Как му се представя тя? Тази Луциферова картина на света е направена, тя е ставала все по-популярна и е била присвоена от всички мислещи кръгове, който смятат себе си прогресивни и просветени.

За да разберем Коледните Мистерии, би трябвало да не забравяме, че Луцифер е силата, която иска да задържи световната картина на един пораншен стадий. Луцифер е силата, която се опитва да внесе в съвременния световен миросглед онова, което е съществувало на поранни стадии в еволюцията; той се опитва да даде постоянство на онова, което е съществувало в поранни периоди. Всичко, което е било морално в ранните периоди, разбира се съществува и днес. Ала Луцифер се стреми да разкъсва, да пресича моралните енергии като такива (значението на моралните енергии се крие в следното: че те съществуват в настоящето като семенца за бъдещото), Луцифер се стреми да разкъса, да премахне всички морални енергии от световната картина; той позволява само законите на природата, необходимата и естествената стра на да се появи в световната картина. И така обеднялото човешко същество на съвременното притежава мъдрост за света, в която звездите се

движат чисто по механична необходимост, лишена от моралност; така, че моралното значение на световния ред не може да се открие в техните движения.

Това, мои мили приятели, е чисто Луциферична световна картина. Така както гледал навън в света, египтянинът виждал и Ариман-Тифон като този, който му отнема Озирис, така и ние трябва да гледаме на нашата Луциферова световна картина, на математическата, механична световна картина, така както египтянинът е виждал, както си е представял, че Ариман-Тифон е действал във вятъра и климата и в снежните бури на зимата, така съвременният човек ще трябва да се научи все повече да съзерцава една духовно-научна основа, и ако желае да разбере нещата, би трябвало да си представя, че Луцифер му се явява в слънчевата светлина и в светлината на звездите, в движенията на планетите и на Луната. Световната пред става, световното разбиране на Коперник, Галилей и Кеплер е Луциферично разбиране. Точно защото то е в хармония с нашите Ариманови енергии на знание, неговото съдържание - моля обърнете внимание на разликата - неговото съдържание е Луциферично.

Когато Мистерията на Голгота ставала, Божествената София, Мъдростта, която вижда през света и дава възможност на човека да разбира света, бе работила по двойствен начин: като откровението към бедните овчари на полето и като откровението към мъдрите мъже от Изтока. Това

бе двойствената работа на божествената София, небесната мъдрост. Тази мъдрост, която в най-последната си форма все още можеше да се намери сред гностиците и която ранните Християнски Отци и Учители на Църквата учеха от Гностиците и я използваша, за да разберат Мистерията на Голгота - тази мъдрост не можеше да продължи в наши дни, тя бе победена и убита от Луцифер, така както Озирис беше убит от Тифон-Ари-ман. Ние не сме загубили Озирис-Христос - ние сме загубили онова, което за нас заема място на Изис. Луцифер я бе убил. Ала Изис-Същество-то не бе потънало в земята, както Тифон накара Озирис да потъне в Нил; Луцифер отнесе Изис-Съществото, божествената мъдрост, която той бе убил вън в световните пространства; той я потопи в световния океан. Когато погледнем навън, в този океан и видим звездите да се движат само в математически линии, тогава виждаме гроба на световната духовна същност; защото божествената София, приемничката на Изис, е мъртва.

Трябва да дадем форма на легендата, защото тя установява истината за нашите времена. Трябва да говорим за мъртвата и загубена Изис, божествената София, така, както древните египтяни са говорили за

мъртвия и загубен Озирис. Трябва да започнем да търсим мъртвото тяло на новата Изис, мъртвото тяло на божествената София със сила, която, макар и все още да не можем правилно да разберем, е все пак в нас самите - със силата на Христос, със силата на новия Озирис. Трябва да се приближим към Луциферичната наука и там да потърсим ковчега на Изис; с други думи в онова, което ни дава естествената наука трябва да потърсим не-що, което ни подтиква вътрешно към Творческо Въображение, Вдъхновение и Интуиция. Това ни донася помощта на Христос вътре в нас - Христос, Който остава скрит в тъмнината, ако ние не Го осветим с божествена мъдрост. Въоръжени с тази енергия на Христос, с новия Озирис, трябва да започнем да търсим Изис, новата Изис. Луцифер не нарязва Изис на парчета, както Ариман-Тифон направи това с Озирис; напротив Изис е разпростряна в истинската си форма в красотата на цялата Вселена. Изис свети навън от космоса в аура с много светещи цветове. Но както Ариман-Тифон нарязва Озирис на парчета, така Луцифер зацапва и измива цветовете от цялата тяхна ясност и точност, смесва и съчетава в едно единствено цяло частите, така красиво разпределени по небесата, крайниците на новата Изис, които образуват великата твърд на небесата. Както Тифон нарязва Озирис на парчета, така Луцифер съчетава множеството цветове, които текат надолу към нас от цялата аура на Космоса в една образна бяла светлина, която тече през вселената. С тази светлина Гьоте се бори в своята „Теория на цветовете“, отхвърляйки изказаната истина, че тя съдържа всички цветове, които в действителност са разстлани над чудните, разнообразни и тайни дела по целия Космос.

Ала ние трябва да продължим нашето търсене, докато открием Изис, а когато сме я намерили, ще трябва да се научим как да поставим вън във вселената онова, което тогава ще сме в състояние да открием и да знаем. Ще трябва да имаме в умовете си жива картината на всичко, което сме придобили като отново сме намерили Изис, така че целите небеса за нас отново да станат духовни. Трябва да разберем Сатурн, Слънце, Луна, Земя, Юпитер, Венера и Вулкан отвътре. Трябва да изнесем в небесните пространства онова, което Луцифер е направил от Изис, така както Изис погребва в земята частите от тялото на Озирис, нарязано на парчета от Тифон-Ариман. Трябва да осъзнаем, че чрез енергията на Христос можем да открием една вътрешна астрономия, която ни открива наново произхода и живота на космоса, както е основан с енергията на духа. И тогава, когато придобием това проникновение в космоса, събудено чрез новооткритата сила на Изис, която вече е силата на божествената София, тогава Христос, който се е съединил със земята от Мистерията на Голгота, ще се задейства в нас, защото тогава ще Го познаем. Не е Христос,

който ни липсва, мои мили приятели, а значението и мъдростта за Христос, София на Христос, Изис на Христос.

Това е което ние би трябвало да гравираме върху душите си, като съдържание на Коледната Мистерия. Трябва да осъзнаем, че дори теологията през 19 век е дошла до там, че да гледа на Христос само като на Човека от Назарет. Това означава, че теологията е напълно проникната от Луцифер. Тя вече не вижда в духовната основа на съществуването. Външната, естествена наука е Луциферична, теологията е Луциферична също. Разбира се, ако говорим само за вътрешната страна на човешкото същество, можем също така добре да кажем, че в собствената си теология човекът е Ариманически. Тогава по същия начин би трябвало да кажем за египтянинът, че той е Луцифициран, по същия начин, по който казваме за него, че неговото възприемане на външния свят е ариманическо.

Коледната Мистерия трябва ад бъде схваната наново от съвременния човек. Нека той да осъзнае, че преди всичко трябва да търси Изис, за да му се яви Христос. Причината за нещастията и тревогите в съвременната ни цивилизация не е, че ние сме загубили Христос, който стои пред нас в много по-голяма слава отколкото Озирис в очите на египтяните. Ние не сме Го загубили и не е необходимо да тръгнем да Го търсим, въоръжени с енергията на Изис - онова, което ние сме загубили е *Мъдростта и Знанието за Христос-Исус*. Това е което отново трябва да намерим с помощта на енергията на Христос, която е в нас.

Това е начинът, по който би трябвало да гледаме на съдържанието на Коледния празник. За много съвременни хора Коледа е само възможността да даваме и получаваме подаръци, нещо, което те празнуват всяка

година по навик. Коледният празник е станал празна фраза, също както и много други неща в съвременния ни живот. И точно защото толкова много неща са станали само фраза, затова съвременният ни живот е толкова много изпълнен с нещастия и хаос. Това всъщност е истинската, по-дълбоката причина за хаоса в нашия съвременен живот.

Мили приятели, ако в това общество, бихме могли да придобием правилното чувство за всичко, което се е превърнало в думи, е станало фраза в съвременния ни живот, и ако тези чувства ни дадат възможност да открием импулсите, необходими за едно възобновяване, то тогава това Общество, което нарича себе си антропософско общество, би станало достойно за своето съществуване. Това общество би трябвало да разбере колко е ужасяващо, че в нашия век такива неща като Коледния празник се спазват само като някаква фраза. Би трябвало да сме способни да разберем, че в бъдеще това не трябва да става и че на много

неща трябва да се даде ново съдържание, така че вместо да действаме от стари навици, да действаме от ново и свежо проникновение. Ако не можем да намерим необходимата смелост за това, то тогава участвуваме в една лъжа, която поддържа годишния Коледен празник само като фраза, като го празнуваме без никакво истинско чувство. Дали ние се издигаме до най-висшата грижа и интерес за човечеството, когато всяка година даваме и получаваме подаръци на Коледа по навик? Дали издигаме себе си до най-висшите грижи и интереси за човечеството, когато слушаме думите - които също са станали фраза - изговаряни от представителите на това или онова религиозно общество? Трябва да забраним на себе си да продължаваме с тази вътрешна празнота да празнуваме нашите Коледи. Ще трябва да вземем вътрешно решение да дадем истинско и достойно съдържание на този празник, който би трябвало да издигне човечеството до разбира не значението на своето съществуване. Попитайте се, мои мили приятели, дали чувствата в сърцата и душите ви, когато, застанали пред Коледното дърво, отваряте подаръците си, дадени ви по навик, и кога то отваряте Коледните картички, съдържащи обикновените фрази - попитайте се дали във вас живеят чувства, които могат да издигнат човечеството до разбиране усещането и значението на човешката еволюция на земята. Всички тревоги и цялата скръб на нашето време се дължат на това, че не можем да намерим смелост да издигнем себе си над фразите на века ни. Ала това трябва да се случи, ново съдържание трябва да дойде - съдържание, което да ни даде напълно нови чувства, които дълбоко да ни потресат, дори до степеня, до която биха разтърсени онези, които бяха истински Християни през първите Християнски векове и които знаеха, че Мистерията на Голгота и появяването на Христос на земята бе

най-висшето нещо, което човекът би могъл да преживее. Нашите души трябва отново да придобият нещо от този дух.

О, мои мили приятели, душата напълно ще достигне до нови чувства, ако тя пожелае да преживее новата Изисова легенда вътре в съвременното човечество. Луцифер убива Изис и прехвърля тялото и в космични те пространства, които са станали математическа абстракция или гробът на Изис; следва да търсим и да намерим Изис чрез импулса, даван от вътрешната енергия на духовното знание, който поставя в безжизненото небе онова, което звездите и планетите разкриват чрез вътрешен живот, така, че те се явяват като паметници на духовните сили, които бушуват през пространството. Ние гледаме с правилен дух към яслата, когато първо пуснем силите, които бушуват през пространството да запалят нашето чувство, а след това да погледнем

отново Съществуващото, което дойде в света чрез Детето. Ние знаем, че носим това същество в себе си, ала трябва да го разберем. Така както египтяните гледаха от Озирис към Изис, така ние трябва да се научим отново да гледаме към новата Изис, Светата София. Христос ще се появи в духовната си форма през 20-то столетие; не чрез външно събитие, а само дотолкова, доколкото, като човешки същества, от крием онази енергия, която се представлява от Света София. Настоящият век има склонността да загуби тази енергия на Изис, тази сила на Мария. Тя бе убита от всичко, което възникна при съвременното съзнание на човечеството. Нови форми на религии са отчасти унищожили точно този възглед за Марията.

Това е Мистерията на съвременното човечество. Мария - Изис е била убита и трябва а бъде търсена, така както Озирис бе търсен от Изис; ала тя трябва да бъде търсена в широките пространства на небето, чрез онази енергия, която Христос може да събуди в нас ако ние се отдадем на Него по правилен начин.

Нека да си представим това картинно, по правилен начин, нека се потопим в тази нова Изисова легенда, която трябва да бъде изживяна и нека да изпълним душите си с нея. Само тогава ще изживеем в истинския смисъл тази свята Бъдни Вечер, която ни въвежда в Коледния ден. Денят на Христос. Мои мили приятели, това антропософско общество може да стане общество на човешки същества, свързани в обич, поради търсене- то, което предприемат заедно. Нека да осъзнаем тази най-интимна и скъпа задача, нека в дух да отидем до яслата и да принесем на Детето нашата жертва и нашия дар със знанието, че нещо напълно ново трябва да изпълни душите ни, за да можем да предприемем задачите; които могат да изведат човечеството от варварството и да го въведат в една нова цивилизация.

С тази цел действително между нас трябва да пребъдва помощ с обич, така че истинско общество на души да възникне, в което завист и всички такива неща да изчезнат и в такова общество не ще се възприемаме чрез нашата собствена специална цел, но ще застанем един до друг, свързани с обич от великата мисия, която е наша обща, без дисхармония помежду ни. Защото общата задача означава единство и хармония. Светлината на Коледа ще ни свети като светлина на мира, това е светлина, която носи мир навън, преди всичко, защото тя излъчва вътрешен мир в сърцата на хората. Би трябвало да разберем това и да си кажем заедно: Нека да осъзнаем това и да заработим заедно с обич за голямата ни задача. Тогава и само тогава ще разберем Коледата. Нека да си припомним, че като сеем раздори, тези раздори ни пречат да разберем Онзи, който се появи

сред нас на Бъдни вечер. Не може ли да влеем тази Коледна Мистерия в душите си като нещо, което свързва сърцата ни в обич и единство? Ние не бихме могли да сторим това, мои мили приятели, ако не разберем какво всъщност означава Духовната Наука. Нищо не ще израсте от това общество, ако само внесем в него идеи и импулси, които сме насъбрали от всички краища на света, където властват голи фрази и нетворческо ежедневие. Нека да помним, че нашето Общество е пред трудна година, че всички енергии трябва да се съберат заедно и да отпразнуваме Коледа в този дух. О, мили мои приятели, а би трябвало да открия думи, които тази вечер дълбоко да призват сърцето на всеки един от вас. Тогава всеки един от вас би почувствал, че моите думи съдържат поздрав, който едновременно е и призив да се запали Духовната Наука вътре във вашите сърца, така, че тя да стане енергия, която да може да помогне на човечеството отново да издигне себе си над ужасяващата потиснатост. Тези са аспектите, мои мили приятели, от които съм събрал мислите, които исках да споделя с вас. Бъдете сигурни, че те са предназначени за топъл Коледен поздрав към всеки от вас и като нещо, което може да ви въведе по най-добър начин в Новата Година. В този дух, приежете моите думи като топъл и с обич произнесен Коледен поздрав.

Isis - Sophia
Des Gottes Weisheit
Sie hat Luzifer gototet
Und auf Weltenkrafte Schwingen
In Raumesweiten fortgetragen
Christus - Wollen
In Menschen wirkend

Es wird Luzifer entreissen
Und auf des Geisteswissens Booten
In Menschenseelen auferwecken
Isis - Sophia
Des Gottes Weisheit.

Isis - Sophia
Wisdom of God;
Lucifer has slain her;
And on the wings of world - wide Forces
Carried her hence into Cosmec space.
Christ - Will

Working in man;
Shall wrest from Lucifer
And on the boats of Spirit - knowledge
Idll to new lite in souis of human beings
Isis - Sophia
Wisdom of God.

Изис - София Мъдрост Божия;
Луцифер я уби.
И на крилете на световно-обширни Енергии
Отнесе я в Космическото пространство.

Христова Воля
Работеща в човека
Ще я изтръгне от Луцифер
И с лодките на Духовното знание
Ще я извика за нов живот в душите на човеците
Изис - София
Мъдрост Божия.

ТРЕТА ЛЕКЦИЯ

Когато става въпрос да се разбере Събитието на Голгота в смисъла на Коледната Мистерия, можем да погледнем в две направления: към звездните небеса с всички техни тайни, от една страна, и към вътрешното същество на човека с всички негови тайни, от друга страна. В тези лекции съм говорил как Мъдреците от Изтока са разбрали, от звездните не-

беса за Идването на Христос Исус на земята, и как видението е същото възникнало във вътрешното същество на човека, как неуките овчари на полето са получили прокламацията на Спасителя на човечеството. И днес отново ще обърнем поглед към тези две направления откъдето, всъщност идва всяко знание в човека, откъдето трябваше да дойде и най-висшето от всички знания за значението на земята.

През епохите, които предшествуват Мистерията на Голгота, отношението на човешката душа към вселената и към себе си е различно от това, което е след Мистерията на Голгота. Този факт, разбира се, не е много ясен за външното проучване на историята, защото древната форма на знанието принадлежи на време лежащо дълги векове, хиляди

години преди Мистерията на Голгота да бе започнала да се приближава, тази форма на знание вече бе станала слаба и истината се говореше само индивидуално, само от много изтъкнати мъже, като тримата Мъдреците от Изтока, които притежаваха знание, толкова достигащо далеч, колкото бе проявено тогава. А от друга страна, такова знание бе възможно само за човеци особено чувствителни към вътрешните неща, като овчарите - човеци от народа да донесат от съня си такива видения, каквито донесоха овчарите. Но и в двата вида човеци, Мъдреците и овчарите, това знание бе наследство от онова древно знание, чрез което човеците нявга били във взаимоотношение с вселената. Дори в днешно време не бихме могли да кажем, особено не по отношение на фактическото настояще, че хората много ясно изразяват онази форма на знание, която е навлязла в еволюцията на човечеството след Мистерията на Голгота. Говорейки общо, обаче, за онова, за което ще говорим тази вечер, то е достатъчно. Пред-християнското отношение към звездните небеса бе такова, каквото бе, човеците не се отнасяха към звездите прозаично, по абстрактен начин, който е обикновения начин днес. Фактът, че онези хора са говорили за звездите, като че те са живи същества не се е дължало, както това вярва сега една несъвършена наука, само на фантазия, но на едно духовно, макар и инстинктивно, атаквистично възприемане на звездните небеса. Като гледа ли звездните небеса в стари времена, хората не са виждали само точки или повърхности от светлина, а нещо духовно, нещо което ги карало да бъдат способни да описват съзвездията, както са и правили, като жи ви същества. Човеците схващали духовното зад широките небеса на звездите. Те гледали звездните небе са така добре, както и минералното и растителното царство в тяхната духовна реалност. С една и съща способност за познание, хората на древността възприемали тези три области на съществуването. Те говорили за звездите като за същества, надарени с душа и също за минералите и растенията като за същества надарени с душа.

Не трябва да си мислим, че способностите за познание през древните времена са били подобни на нашите. Преди малко ви говорих за степента на познание в древни времена, която, макар че не е била много по-различна от нашата, все пак е трудна за мнозина днес да си я представят картинно. Казах, че гърците, в по-ранен период на своята култура, не са виждали синия цвят, че за тях небесата не са били сини. Те са възприемали цветовете, които били повече от активната страна, към страната на червено-жълтото. Те не са рисували в синия оттенък, известен на нас. Синьото дошло твърде по-късно в обсега на човешкото възприятие.

Да помислим за всички оттенъци на синьото в света и следователно и на зеленото, които изглеждали по-различно от това, което изглеждат днес. И вие ще осъзнаете, че светът около гърка не е изглеждал такъв за него, какъвто изглежда за човечеството днес. За хората от древните времена заобикалящият ги свят още повече се различавал. След това от света виждан от хората в древността, се оттегля духовното - оттеглило се от света на звездите, на минералите, на растенията. Живите, деятелни цветове станали по-матови, без блясък, замъглени и тогава от дълбините се появило онова, което се изживява като синьо. Като възникнала способността за възприемане на синьо, от по-тъмните цветове се издигнало онова, което хората на древността са преживявали в астрологията, която им е говорила с жив език, деен и пълен с цвят, се превърнало в сива безцветна геометрия и механика, която изтегляйки я както правим това от вътрешното си същество, вече за нас става невъзможно да четем в заобикалящата ни среда тайната на звездните светове. Древната астрология бе превърната в света, който ние си представяме сега в смисъла на Коперник, Галилей, Кеплер, на небесна механика и математика.

Това е едната страна. Другата страна е, че в онези древни времена хората притежавали дълбока вътрешна способност за възприемане на онова, което протичало около тях по земята - флуидите на земята. Флуидите на земята, качествата на земята, обявиха себе си като прототипи на звездните небеса чрез някои вътрешни качества на възприемане. Човекът в древни времена бе високо чувствителен към характеристиките на климата на собствената си страна, на почвата, на която той живеел. Тебеширената или гранитната почва се изживявала като различни радиации от земята. Ала това не бе смъртно чувство или преживявания. Така човекът изпитвал земните дълбочини; по същия начин усещал душата на своя другар-човек и живота на животните. Опитностите били по-живи, по-силни със способност за външно познание, човекът гледал в духовността на звездните небеса, в духовността на минералите, на растенията, със своето атавистично инстинктивно ясновидство; и с инстинктивно вътрешните си видения, той възприемал каква е била живата духовност в

земните дълбини. Той говорел не само за тебеширена душа, но преживявал специални елементарни същества; един вид от тебеширената почва, друг вид от гранита или гнайса. Той усещал това, което живеело в другите човешки същества, като аура, ала аура дарена на човека от земята; Тон специално е усещал животните с тяхната аура като същества на земята. Това било сякаш земята, почвата и вътрешната топлина на земята са продължили нататък в целия животински свят.

Когато древният човек е виждал пеперудите над растенията, той е виждал как те влачат със себе си онова, което се е издигало от земята; като в ауричен облак, виждал е животинския живот да протича над земята.

Всичко това постепенно се оттеглило и за човешката способност за възприемане останал прозаичният свят, който вече станал външен. Той започнал да възприема света такъв, какъвто и ние го възприемаме днес в неговите цветове и т.н. - без да възприема духовното. И онова, което човекът нявга виждал чрез способности за вътрешно възприемане, бе превърнато в нашето съвременно знание за природата; а онова, което той бе виждал от духовното чрез способностите за външно знание, бе превърнато в нашите съвременни математика и механика.

Така от качествата, които скромните овчари на полето възприеха с вътрешното си виждане, ние сме развили съвременния възглед за природа- та; а от онова, което Мъдреците от Изтока донесоха чрез своята способност за възприемане Звездите, сме развили нашите сухи математика и механика. Способностите за външно и вътрешно възприемане са били все още толкова богати в индивидуалните човеци по онова време, че мистерията за раждането на Исус е могла да бъде обявена от тези две страни.

Какво всъщност лежеше зад тази способност за възприемане? През периода между смърт и нова раждане, през времето, през което сме живели преди да влезем чрез раждане в земното съществуване, ние буквално сме преминали през космичните ширини. Нашата индивидуалност не бе обвързана към пространството, затворено в кожата; нашето съществуване се разстиляло над космичните ширини. И способността за магическо видение, още притежавано от мъдрите мъже на Изтока, бе по същина способност, която навлиза в човешкото същество от периода между смърт и раждане - ще рече, това бе една „предрождана" способност. Онова, което душата бе изживяла преди раждане вътре в света на звездите, се събужда, за да стане особена способност в онези, които са били ученици на Мъдреците. И когато учениците на Мъдреците развият тази специална способност, те били в състояние да кажат: „Преди аз да сляза на земята, имах определена опитност с Меркурий, със Слънце, с Луна, със Сатурн, с Юпитер." И тази космична памет ги правела способни да

виждат духовното в целия външен свят, също така да виждат съдбата на човека на земята. Те я виждали от своята памет на съществуването си преди раждане в света на звездите.

Способностите, чрез които земните дълбини, мистериите на душите човешки и на природата на животните се възприемали, били

способности, които първоначално се развили в човешкото същество в зародишна форма и които за първи път се проявили след смърт - ала те били млади способности, потенциално зародишни. Макар, че след смърт тези способности стават особено творчески, в земния живот те възникват като потенциални зародишни енергии в детето през първия период на земния живот. Енергиите за растеж в детето, които подкарват и пускат филизи от духовното, тези енергии на детето се оттеглят през по-късния живот от човешкото същество. Те се оттеглят, и тогава ние се изпълваме повече с онези енергиите, които са присъщи преди раждане. Обаче след смърт, тези детски енергии отново се появяват. Само особено надарени човеци ги задържали до старост. Вече съм казвал, че такива способности за гениалност, каквито имаме в по-късните години на живота се задържат от факта, че сме станали по-детски, отколкото онези, които нямат тези способности или пък ги имат в малка степен. Поддържането на детски способности до по-късни години ни екипира с изобретателски способности и други подобни. Колкото повече задържим детските си способности до късни години, толкова по-творчески сме. Тези творчески енергии отново се появяват особено след смърт.

Всред отделни народи от предхристиянските времена е било възможно след смъртните способности да бъдат оплодени от онези способности, които са останали от преди раждане. Защото някои хора са позволявали вида знание, притежавано от Мъдреците на Изтока, да се оттегли, а следсмъртното знание да изскочи на преден план, и поради това, че предрождените способности са могли да оплодят следсмъртните способности, дарът за пророкуване се развил в тези хора, дарът за предсказване пророчески чрез след смъртните способности. Онези, които ние наричаме Еврейски Пророци са били мъже, в които следсмъртните способности са били особено развити и тези способности не оставали само в инстинктивния живот, както при скромните овчари на полето, на които бе обявявано раждането на Исус, те са били прониквани и от онези други способности, които са развити до по-голяма степен всред такива човеци като Мъдреците на Изтока и които способности довеждали до специално знание, свързано с тайните на звездите и на случките в небесата.

Звездните небеса	Земните дълбини
Минералния свят.....	Човешката душа
Растителния свят.....	Животинският живот
Предрождени.....	Следсмъртни способности

Сега вече ще ви стане ясно, че обявяването, прокламацията пред овчарите на полето и знанието на Мъдреците от Изтока, по необходимост бяха в хармония. Знанието притежавано от Мъдреците от

Изтока, бе толкова голямо, че те са били способни да възприемат дълбоките тайни на звездните небеса, от онези светове, в които човекът живее между смърт и ново раждане, от онези светове, откъдето идват способностите, даващи им възможност да поникват в звездните небеса, от засилването на това знание, им идва това видение: от онзи свят, който първоначално не принадлежи на живота между раждане и смърт, но на живота между смърт и ново раждане - от този свят Съществува Христос, слиза долу на земята. Приближаването на Христос бе разкрито на Мъдреците от знанието им за звездите.

А какво бе откровението за овчарите на полето, чиято особена способност бе да изживяват Земните дълбини? Земята ставаше различна, с приближаването на Христос. Чистосърдечните овчари на полето почувстваха, какво отразявала Земята, от дълбините, начина по който Земята реагираше на приближаването на Христос. Така космичните ширини обявиха на Мъдреците от Изток същото, което земните дълбини обявиха на овчарите. Това станало по времето, когато остатъци от древното знание все още съществували. Тук се касае за човеци, които били изключителни, дори в ония дни, човеци като тримата Мъдrecи от Изтока и онези особени овчари от полето. И двете тези групи бяха задържали, всяка по свой собствен начин, онова, което малко или повече бе изчезнало изобщо от човечеството. Това бе причината, поради която Мистерията на Голгота, когато и приближило времето можа да бъде прокламирана на тях, както и беше.

При проучването на тези неща трябва да прибавяме към обикновения исторически възглед и знанието, което идва от Духовната Наука. Трябва да се опитаме да проумеем обширностите на пространството и дълбините на душевния живот. И ако проумеем обширността на пространството правилно, започваме да разбираме как Мъдреците от Изтока преживявали приближаването на Мистерията на Голгота. Ако се опитаме да измерим дълбините на живота на душата, започваме да разбираме как овчарите възприели онова, което така близо идвало до земята, че самата земя осъзнавала приближаването на тези енергии. Способностите свързани със съществуване преди раждане, които се бяха появили в Мъдреците, съответствуват повече на интелектуалния елемент различен през онези времена, отколкото той е днес; те съответствуват повече на знанието. Онова, което работело в овчарите съответствува повече на волята, а волята е която представлява енергиите на растежа във вселената. В своята воля овчарите били свързани с Христовото Същество, което приближа-

вало земята. Усещаме също как разказите за мъдрите мъже от Изтока - макар че са недостатъчно записани в съвременната Библия - усещаме

как те изразяват онзи вид знание, с което мъдрите мъже подхождали към Мистерията на Голгота; това дошло от тяхното съзнание за външната вселена. Чувствуваме, че разказът за прокламацията до овчарите сочи към волята, към сърцето, към живота на вътрешната емоция. „Откровение от Бога на небесата и Мир на онези хора на земята, които са с добра воля.“ Усещаме протичането на волята в прокламацията на овчарите. Изпълненото със светлина знание, притежавано от Мъдреците, е от съвсем различен характер.

Ние осъзнаваме дълбочината и значението на знанието на Мъдреците и прокламацията на овчарите, както е разказано в Новия Завет, когато се опитваме да проумеем естеството на човешкото знание и на човешката воля - способности, свързани със съществуването преди раждане и след смърт.

Звездни небеса	Земни дълбини
Човешка душа	Минерален свят
Животински живот	Растителен свят
Пред - раждане	След - смърт
способности	способности
Интелект	Воля

Вече съм разказал какъв е бил светът на духа за хората от древността - звездните, минералите, растенията - казаха, че това за нас е станало гоблена на сетивния свят; онова, което преди е било вътрешно знание е изтеглено на повърхността. Ако си представим картината на знанието в овчарите като вътрешно, а онова, което се проявява в Мъдреците като външно, точно това външно знание в Магите бе онова, което излезе в пространството и там възприе духа. Вътрешният живот води до възприемане на земните дълбини.

Вътрешният вид знание, проявено в овчарите (червено в диаграмата) расте външно през по-нататъшната еволюция на човечеството и става външното възприятие на днешния ден, става онова, което ние наричаме емпирично възприятие. Онова, което даде на Мъдреците тяхното знание за света на звездите се изтегля навътре, все повече назад към мозъка и става нашия математически и механически свят (зелено в диаграмата). Става едно пресичане; онова, което бе вътрешно знание, картинно и наивно, инстинктивно творческо въображение в предхристиянски времена, става нашето външно знание, възприятие чрез сетивата.

Онова, което нявга било външно познание, обемащо света на звездите се изтегля навътре и става сух, геометрико-математически, механичен свят, който сега ние извличаме вътре от нас.

Чрез вътрешно просветление човекът на съвременото ни преживява един математически, механичен свят. Само изключителни личности като Новалис, успяват да почувствуват и да дадат израз на поезията и дълбокото творческо въображение на този вътрешен, математически свят. Този свят, който Новалис възпява с толкова красив език е, за обикновения днешен човек, сухият свят на триъгълници и четириъгълници, на квадрати и суми и разлики. Обикновеното човешко същество е достатъчно прозаично и затова чувства този свят празен и сух; той не го обича. Новалис, който беше изключителна личност, възхвалява този свят, защото в него все още живееше ехо от онова, което този свят е бил преди да е изтеглен навътре. В онези времена това бе светът, от който са били виждани Юпитеровия Дух, Сатурновия дух, Духа на Овена, на Телеца, на Близнаци. Това бе древният, изпълнен със звезди свят, който бе оттеглен и в първата степен на неговото оттегляне се превръща в свят, който нам изглежда да е сух, математически, механически.

Способността, която, усилена в различна форма в овчарите на полето до възприемане гласа на Ангела във висините, е станала суха, неплодна и слаба в нас - този свят е станал нашето възприятие на външния свят на сетивата; с това възприятие ние днес виждаме минералите и растенията, докато пък със старата способност, макар че тя едва е станала членоразделна, хората са виждали земните дълбини или света на човеците и животните.

Онова, което днес е изчезнало в математико-механическата вселена, онова което нявга е било астрология, бе имало такава власт, че Христос бил разкрит на Мъдреците като Същество на Небесата. Това, което днес е нашето обикновено познание чрез сетивата, с които не виждаме нищо друго освен зелената повърхност на тревата, кафявите кожи на животните и друг подобни - на този вид знание, когато то е било все още вътрешно, когато то все още не е било изтеглено навън към очите, към кожата, чрез него знание бе разкрито на овчарите на полето дълбокото влияние на земята, властта, чрез която Христос ще работи в земята и какво Христос ще бъде за земята.

Ние, мои мили приятели, трябва да намерим пътя, по който вътрешната способност, която сега е суха математика, да я усилим картинно до творческо Въображение. Ще трябва да се опитаме да сграбчим Въображението, дадено ни от Просветителската наука. Какво се съдържа в тези Въображения? Те всъщност са продължение на способността на Мъдреците от Изтока, която осъзна приближаването на Христос. Тези твор-

чески Въображения са пъпките, потомците на онова, което хората на древността виждаха в звездните съзвездия, звездните-въображения, минералните-въображения; виждаха ги в златно, в сребърно и медно. Хората на древността възприемаха във Въображени картини и техните потомци са днешните математически способности. Днешните математически способности ще станат онези способности, които разбират Въображенията. Така, чрез развитие на вътрешните способности хората ще трябва да потърсят разбирането за Христовото Същество.

Ала външното възприятие трябва също да бъде задълбочено, да стане по-мъдро. Самото външно възприятие е слязло от онова, което някога е бил животът на вътрешните преживявания, на инстинкта в човека. Силата, която сред овчарите на полето бе все още вътрешна, бе в техните сърца, днес е само в очите и ушите; тя напълно се е прехвърлила във външната част на човека и следователно възприема само външния гоблен на сетивния свят. Тази сила би трябвало да отиде навън още по-нататък. Чрез крайния резултат, човекът ще трябва да стане способен да напуска тялото си и да достига Вдъхновение. Това Вдъхновение - способност за възприемане, която може да бъде постигната днес - това Вдъхновение тогава, с помощта на Просветителската Наука, ще бъде способно, да даде същото, което бе дадено в прокламацията до наивното вътрешно познание на овчарите на полето.

Астрологията, каквато тя бе за Мъдреците, бе видение на сърцето, каквото бе и в овчарите. Със знанието, което идва от Посветителската наука посредством Въображението и Вдъхновението, съвременният човек ще се издигне до духовно осъзнаване, до живия Христос. Хората ще трябва да се научат как Изис - жива та божествена София, трябваше да изчезне, когато бе дошло времето за развитието, което бе изпълнило астрологията в математиката, в геометрията, в науката на механиката. Ала също така, ще трябва да се разбере, че когато живото Въображение възкръсне от математиката, фонономията и геометрията, това ще означава намирането на Изис, на новата Изис, на Божествената София, която човекът би трябвало да открие, за да може Христовата Сила, която става негова от Мистерията на Голгота насам, да стане жива, напълно жива, ще рече, изпълнена със светлина отвътре, в самия него. Ние сме застанали точно пред самото това време, мои мили приятели. Външната земя няма да снабдява повече човека с онези неща, с които той е свикнал в нашето съвремие и ги желае. Конфликтите предизвикани от ужасните катастрофи през последните години вече са променили голяма част от земята в поле, където културата лежи в развалини. Ще дойдат още конфликти. хората се готвят за следващата голяма световна война.

Културата се разрушава по други начини. Нищо пряко не ще се спечели от онова, което

за съвременното човечество има най-голяма стойност за знанието и волята. Външният земен живот, доколкото той е продукт на по-стари времена, ще отmine - и напълно празни са надеждите да се върва, че старите навици на мисъл и воля могат да продължат. Онова, което трябва да възникне е нов вид знание, нов вид воля за работа във всички области. Ние трябва да се запознаем и привикнем с мисълта за изчезването на една цивилизация; ала трябва да погледнем в човешкото сърце, в духа, който живее в човека; трябва да имаме вяра в сърцето и в духа на човека, за да можем всред развалините на старата цивилизация чрез всичко, което правим, нови форми да могат да възникват, форми, които наистина са нови.

Тези форми не биха възникнали, ако не помним с дълбока сериозност какво трябва да се случи заради човечеството. Прочетете книгата „Знание за висшите светове“ и там ще откриете, че човекът, когато поиска да достигне висше знание, трябва да разбере какво се нарича среща с Пазача на Прага. Там се казва, че при срещата с Пазача на Прага, воля, чувстване и мислене се разделят по някакъв начин от хаотичното единство в което са у човека. Разбирането, което би трябвало да възникне в ученика на Духовната Наука чрез неговото знание за това какво е Пазачът на Прага, трябва да възникне в цялото човечество по отношение насоката на цивилизацията. Във вътрешна опитност, макар че не и във външното съзнание, човечеството преминава през област, която също може да се нарече област на Пазача на Прага.

Така е наистина, мои мили приятели; съвременното човечество преминава през един праг, при който стои пазач, Пазач изпълнен със значение, и строгост. И този сериозен Пазач говори: „Не се стискайте здраво за онова, което е дошло като присадено от стари времена, погледнете в сърцата си, в душите си, за да бъдете способни да създавате нови форми. Вие бихте могли да създадете нови форми, когато имате вяра, че силите на познанието и на волята за това духовно творчество, могат да дойдат само от духовния свят. „Онова, което е събитие с голяма напрегнатост за индивида, който навлиза в световите на висше знание в настоящите дни, продължава несъзнателно в цялото съвременно човечество. И онези, които са се свързали заедно, както е в антропософското общество, трябва да осъзнаят, че то е едно от най-необходимите неща в наши дни, за да доведе хората до разбиране на това преминаване през областта, която е един праг.

Както човекът, знаещият, трябва да осъзнае, че неговото мислене, чувстване и воля в известен смисъл се отделят и трябва да се държат

заедно веч по по-висш начин, така би трябвало да стане разбираемо за съвременното човечество, че духовният живот, животът на правата и животът

на икономиката трябва да се отделят един от друг и да се създаде по-висша форма на съюз, отколкото Държавата е била до сега. Никакви програми, идеи, идеологии не могат да доведат индивидите да признаят необходимостта от тази троичност на социалния организъм. Само дълбоко знание за напредващото развитие на човечеството, е фактът, който ни разкрива, че човечеството е стигнало праг, където стои сериозен Па-зач. Този Пазач изисква от индивида, който напредва към висше знание: да се подчини на разделянето на мислене, чувстване и воля за действие. Той изисква от човечеството като цяло: да отдели онова, което до сега е било втъкано чрез хаотично единство в държавния идол: да раздели това на Духовен Живот, Държава на справедливостта и Държава на Икономиката,... в противен случай не ще има напредък за човечеството, а старият хаос ще се спуска на парчета. Ако това се случи Държавата не ще възприеме формата, която е необходима на човечеството, а една ариманична или луциферична форма. Само чрез духовно-научно знание за преминаването на прага в нашите настоящи дни, може да се даде Христова форма на този хаос.

Това, мои мили приятели, е нещо, което ние трябва също да си кажем и по време на Коледа, ако правилно разбираме Антропософията. Малкото дете в яслата трябва да бъде детето, представляващо духовното развитие към бъдещето на човека. Така както овчарите на полето и Мъдреците на Изтока след прокламацията, отидоха да видят как онова, което щеше да изведе човечеството напред, изглежда като малко дете, така трябва съвременният човек да си проправи път към Посветителската Наука, за да възприеме, под формата на малко дете, какво трябва да се направи аз бъдещето чрез Троичния Социален Организъм, основаващ се на Духовната Наука. Ако старата форма на държава не стане троична, тя ще трябва да се спуска - и то да се спуска по такъв начин, че ще развие от една страна изцяло хаотичен духовен живот, напълно ариманичен и луциферичен по характер, а от друга страна един икономически живот също ариманичен и луциферичен по характер. И двете ще влачат зад себе си разпарцалосаната държава. В Ориента ще се развие предимно ариманично-луциферична държава; на Запад ще се развие ариманично-луциферичен икономически живот - ако човекът не се осъзнае като проникне съществуването си с Христос, трябва да осъзнае как чрез своето знание и чрез своята воля тий да започне да въвежда „троичността“ в онова, което се стреми да се разцепи.

Това ще бъде човешкото знание, проникнато от Христос: това ще бъде човешка воля за дела, проникната от Христос. И това знание не ще изрази себе си по друг начин освен, че старият идол за единна държава ще стане троичен. И онези, които правилно стоят в духовния живот ще

разпознават, както това направиха овчарите на полето, какво преживява земята чрез Христос. А онези, които стоят правилно в икономическия живот, в икономическите сдружения, ще разгънат в истински смисъл воля, която ще донесе социален ред, изпълнен с Христос.

ЧЕТВЪРТА ЛЕКЦИЯ

Да си припомним някои от нещата, които разгледахме през последните няколко дни. Говорих за значителните факти, че вътре в обсега на разказа за Мистерията на Голгота, имаме от една страна обявяването, дадено на неуките овчари, а от друга на Мъдреците от Изтока, мъже, които според идеите преобладаващи по онова време, бяха достигнали най-висшата мъдрост, която бе възможна да се достигне. Мистерията обявена на Мъдреците чрез звездите и тайните, прочетени от звездите. Същото бе разкрито и на неуките, обикновени овчари чрез онзи вид ясновидство, което можеше да възникне в онези времена у мъже с набожност в сърцата. Казах, че тези сили бяха последни остатъци от способности за зрение, което през още по-ранни времена беше нормално аз човечеството и които способности през епохата на Мистерията на Голгота все още съществуваха, в последната си фаза всред изключителни хора, както учени, така и неучи. Следователно, може да се каже: по времето, когато последните остатъци от древните способности, които давали възможност да се схване свръхсетивната страна на Събитието Голгота това Събитие, тогава фактически стана на земята.

Още веднъж нека да опишем тези форми на знание. От една страна, имаме овчарите. Те изживяват чрез своето наивно, инстинктивно виждане, това което става в света на хората. Такива вътрешни видения, са се дължали, както вече ви казах, на енергиите на земята, които работят вътре в човешкото същество. Тези енергии на земята не работят само в нисшите царства, но също и в човешкото същество. Съвременните хора, особено тези, които живеят понастоящем, вече не преживяват пряко тези земни енергии, които се издигат от земята, а след това се появяват като вътрешни видения. Ала колкото върви назад в еволюцията, толкова повече откриваме тези вътрешни видения, видения, които в цялостните си очертания и форма се различават според различните климатични условия, различните области на земята и пр. Онова, което може да бъде разкрито в тази връзка, обаче, е измамно,

защото хората от старите времена са били скитници. Способностите за вътрешно знание, като им идваха от енергиите на земята, развити в някоя област или територия, а след това, поради разселването на народите и стоката към други територии, а тези вътрешни видения бяха пряко свързани с територията, където виденията се бяха появили, и тогава поради миграцията на народите те се преда-

ваха по наследство. Не може винаги да се казва, следователно, че тези вътрешни видения, са били пряко свързани с територията, там където се явяват по хората. Така както животинският свят има известна форма в специфична част на земята - при животните това е изразено предимно във външния растеж и форма, в начина на живот и пр. - така, когато човешките същества са били тясно свързани с енергиите на природата, те са били свързани чрез своите вътрешни характеристики с вътрешните енергии на земята. Тези вътрешни енергии на земята не са, разбира се, напълно независими от енергиите на вселената. По време на своя живот между раждане и смърт, човешкото същество е отдадено на тези енергии на земята, ще рече, то е отдадено на тях като физическо и етерно тяло, но не и в своето астрално тяло и Аза. Във физическото си и етерно тяло човекът е отдаден на силите, които действат в земните царства под човека. И тъй като в стари времена човекът е бил много повече зависим от физическото и етерното си тяло, отколкото е днес, работата на земята вътре в него се е изразявала повече в съзнанието му и вътре в него е имало инстинктивна дейтелност за разбирането му на света, на човешките същества, на планетата земя и особено на животинския свят. В онези някогашни времена хората са имали определена картина, определено Въображение за всеки вид животно. От това Въображение ние самите сме задържали сега само абстрактно понятие за „видовете". Говорим за вида вълк, вида тигър и т.н. и това е последният абстрактен остатък на живите картини, които са присъствали в древни времена в инстинктивното зрение и възприятие. Нито отношението на тогавашния човек към неговите близки бе абстрактното чувство, каквото е днес, когато ги отминаваме без истински да ги опознаем и разберем. Чрез енергиите живеещи вътре в човека и чрез тяхната обща карма, определена картина, определено възприятие за неговия ближен възниквало у човека като конкретно, наивно Въображение.

Вътре в това древно човечество е имало също живо възприятие за онова, което се отнася до цялата земя като планета - или поне така е било всред много народи - за териториите на които те са живеели. Това е било вътрешно възприятие за планетата земя, за случките в света на хората така, както те изразявали себе си в социалния живот, а също и за случки в животинския свят. Нашето обикновено сетивно възприятие след това

се е развило по тази вътрешна способност. Това вътрешно възприятие, тези видения-картини в съвременния век са дошли напълно до повърхността на сетивата.

Те, сетивата, са станали начина за възприемане, който е въздигнат до идол в естествените науки, където хората вярват само онова, което интелектът съчетава само от своите сетивни възприятия. Това сетивно въз-

приятие, с което разглеждаме материалния свят е потомък на онова, с което ние откриваме, когато проучваме древните времена в човешката еволюция с истинско прозрение, незаблудени от фантазмагориите на съвременните психология или антропология. Старото вътрешно зрение е ставало нашето днешно външно възприятие.

Другият вид знание представено от мъдростта на Магите от Изтока е станало абстрактно. То е поело противоположния път. Вътрешното зрение е дошло на повърхността и е станало нашето сетивно възприятие. Способността за външно възприятие, изразена във въображението, инстинктивното знание за света на звездите и неговите тайни в древната астрономия, която също е смятала с числа и - да употребим платоническия термин е „геометризираща“ фигури, тази форма на възприятие, която е виждала как се извършва една жива математика в космоса и за която всяка звезда е била духовна действителност, е тръгнала по противоположния път. Другият вид възприятие отива на повърхността на сетивата, него ние наричаме емпирично знание. Външното възприятие на древните времена се оттегля навътре в човешкото същество и става абстрактна математика, механика или форония - математическо-механично знание, което възниква от вътре из нас самите.

Така, във възприятието, основано на сетивата и в нашия математически възглед за света, имаме абстрактното получено наследство на древността, инстинктивно видение за човечеството. От времето на Мистерията на Голгота насам и последните остатъци от тези древни зрения са изчезнали, колкото и неразбираем да е този факт за обикновената антропология. Сред болшинството народи по земята те вече бяха изчезнали много порано, защото трябва да се върнем назад много хиляди години, до много, много ранни времена, до преди онова, което бе станало египто-халдейската и гръцката култури, произлезли от Туранските планински области, ако искаме истински да разберем естеството на тези предисторически способности за зрение у човека. И все пак техните последни остатъци все още съществуват в Християнската традиция, както в зрението на овчарите, така и в инстинктивното въобразено зрение на Мъдреците от Изтока, чиято мъдрост за звездите разкривала

същото нещо. Най-последните остатъци на тези древни начини на възприемане са ни дадени като крайпътни знаци на нашето проучване на еволюцията. От Мистерията на Голгота насам има увеличаващ се общ растеж на съвременния начин на възприятие, подготвен още през гръцката култура: защото единият начин не преминава в другия внезапно, тези неща се подготвят и след това отново отмират.

Онова, което стана силно едва в съвременния век, разкри себе си от 15 век насам и достигна своя връх в 19-то столетие, макар че то ясно при-

състваше за последно през 18-то столетие, особено в Западна Европа - за това подготовката стана през Гръцката култура. Древното изпълнено с духовно зрение на небесата ста на абстрактната математика и механика. Ние гледаме на небесата в смисъл на Галилей и Кеплер, като че ли те са разбираеми само като обекти на математиката и механиката и че онова, което наричаме възприятия са ограничени само до това, което сетивата ни предават. Силата на възприятието, родена от цялото същество на човека, което е било инстинктивно в примитивните времена, е станала недейтелна.

Често се казва, че човечеството трябва да стане способно отново да разгъне истински виждания. Математическото и механичното знание, което възниква във вътрешното същество би трябвало отново да бъде развито до творческо Въображение. Сетивният свят, който става обект на размишления и позволява да възникват всевъзможни видове теории относно сетивните процеси, трептенията на вълни и други подобни, трябва отново да бъде изпълнен с възприятията на Вдъхновението. И чрез това хората ще открият връзката със собствения си произход, с духовното, което е тяхното собствено същество. Не сме развили математически понятия и външни сетивни възприятия като последни остатъци на онези древни времена. И какво се е случило в еволюцията на човечеството като резултат от това?

Нека да си помислим за 18 век и за английския философ Лок, който имаше толкова голямо влияние в развитието на науките. Лок познава единствената форма на знание, която е валидна - знанието, което се преражда в самото начало чрез сетивата. Това е само въпрос за съчетаване сетивното възприятие математически, защото на Запад - макар че Изтокът винаги се е съпротивлявал на това - човекът е задържал само външното сетивно възприятие, а вътрешното зрение е станало чисто абстрактно и математическо.

И във Франция през 18-то столетие откриваме, че са правени усилия да се разбере човешкото същество, да се отговори на въпроса: какво всъщност е човешкото същество в действителност? Правени са усилия да се разбере човека чрез силата на знанието, което той самият проявява:

и намираме трудове като този „Човекът като машина“ от Дела Метрие. И това не беше резултат на внезапната идея на един човек, но на една световно-историческа необходимост на еволюцията. Съответното явление в древни времена би било, че човешкото същество би било разбрано в светлината на цялото астрономическо познание, което щеше да се спечели за цялото небе - тогава човекът би бил разбираем за целия макрокосмос посредством онази „качествена математика“, която не е нищо друго освен древната астрономия или, ако предпочитате астрология. Би имало

конкретно понятие за човешкото същество, наистина не спечелено с нашите съзнателни способности за знание, но с инстинктивните способности на човеците от онези времена. И какво е останало от това? Математически линии и енергии, разстлани в чиста абстракция над космоса. Картината на човешкото същество бе тази на една машина. Една гениална книга, която изобразява човека като мрежа математически и механични енергии, поникнала в 19 век и заляла всички научни възгледи. Онези възражения, които бяха повдигнати, бяха предимно теоретически. Хората казаха: „Това не може да е така, в края на краищата и нещо друго трябва да работи в човека.“ Но макар че теоретически не можеше да се приеме, че нещата не могат да бъдат такива каквито са изобразени в „Човекът като машина“, никаква друга сила не се приложи, за да се разбере човешкото същество освен силите, използвани за разбиране на машините. Човеците бяха задължени да преминат през развитието на духа, духа, който е върховно абстрактен тук и е способен да схване само онова, което е математическо. Само така е дошло в човека съзнанието за свобода. Колкото и безреден и бурен да е бил подтикът за свобода в Европа през 18-то столетие, има вътрешна връзка между слабото знание за човешкото същество, което идва да изрази себе си в „Човекът като машина“ и подтикът към човешка свобода, която се изрази във френската Революция. От една страна имаше възможния най-лош упадък на знанието, възникващо от вътрешни сили, а от друга страна, настоя телното изискване за признаване достойнството на човека, като му се даде свобода.

Виденията, които някога възникнали вътре в човека бяха напъдени навън към сетивата, и завехнаха във външно сетивно възприятие. Нищо не бе останало от онова, което нявга бе довело човека до видението: останало само чувството за мотивация в социалния живот. И в 19-то столетие, особено в Централна Европа, на Запад още през 18 век, откриваме хора като Дупуи и Лудвиг Фоербах и други в Европа, които със странната си умствена настройка, която тогава започва да се занимава с тези неща, си спомнят, че в тече ние на своето развитие

човечеството някога бе виждало духовното в макрокосмоса, бе виждало Богове или в края на краищата, Бог. Ала след това възниква този силен инстинкт: „Когато гледам външния свят пред мен е само картината на материалния живот, само онова, което се разкрива на сетивното възприятие.“ Онези хора казвали на себе си: „Онези традиции, онова, което нявга бе виждано да свети от звездите, които също са сетивни неща, духовното в минералите и растенията - всичко това е било фантазия, то бе антропоморфизъм: тази фантазия човечеството я е наложило на външния свят. „Не са Боговете, които са създали човека, а човекът, от своя душевен живот, е създал

Боговете.“ Това бе поставено пред човека в средата на 19-то столетие, първо от Дупуи, а след това от Лудвиг Фюербах.

А след това мъже като Дарвин и други, с подобна умствена деятелност, добавиха огромна тежест на идеята, че човекът притежава само външните си възприятия на сетивата. Те подтикнаха учения, основаващи се напълно на този вид възприятия. След това стана ясно, че човешкото същество не може да бъде разбрано чрез тези учения. В чудесна постройка от идеи се създаде теорията за еволюцията от най-простия до най-висше създадения организъм и човекът е поставен на върха на животинския свят. Какво се разбира чрез това за човешкото същество? Онова само, което може външно да бъде видяно чрез сетивното възприятие.

Във Франция, през 18-то столетие, на човека се е гледало като на машина: през 19-то столетие човекът е бил външно виждан и не бе достигнато до неговата вътрешна природа. Присъстваше само обвивката около човека. Тази обвивка наистина стои на върха на животинския свят. Но онова, което тази обвивка загражда идва от съвсем различни светове, в които по онова време не е имало вече никакво проникновение, защото всичко, което оставаше бе сетивно възприятие, в което се бе превърнало древното ясновидство, и математиката и механиката, в които се бе превърнала старата духовна наука астрономия. Чрез науката, възникваща отвътре, човекът можеше да бъде схванат само като машина: а чрез науката свързана с външния свят, човекът изобщо не може да бъде схванат, а се схваща само неговата обвивка. Днес дори не се и схваща до каква степен самото човешко същество е било загубено. Хората проучват анатомията и физиологията на животните и с известни промени прехвърлят това знание към човешкото същество. Но в съвременния стремеж за знание няма истинско разбиране на човешкото същество. От науката - най-висшият признат днес авторитет - не може да се получи никакво съзнателно разбиране на човешкото същество. Човекът като машина, схващането на материалния свят, в който

човешкото същество не може да бъде намерено - това са предтечите на нашата научна умственост.

В една от най-наскоро издадените книги (а след нея се появи и друга, защото брошурите целящи да се опровергае антропософията вече достигат до цели томове) - в една доста голяма книга откриваме да пише, че много от Антропософията е възпоменание от древните митологии. Това е така, защото авторът просто не разбира антропософията. Той е лисансие по Теология, много учен господин... те всички са учени господа. Това може да се каже и като рефрен, като си помислим за едно прочуто изказване на Шекспировия „Юлий Цезар“: „И така всички те са почтени хо- ра..." Те всички са учени хора и точно този човек, защото съвсем никак

не разбира Антропософията, открива в нея нещо сходно с древните митологии.

Вие знаете, че в Антропософията въпросът се касае до напълно съзнателно разбиране на света, разбиране със съзнание, което другаде се слуша само в математиката с нейното вътрешно проникновение в реалното стите, така че положително не са касае до митологична поезия. Въпреки това, точно чрез Антропософията често сме дълбоко и вътрешно подтикнати да осъзнаем значението на древните митологии и на древните митологични картини. Тези древни митологии не са поезия в смисъла, в който днес мислим за поезията: те са резултат на наивни творчески Въ- ображения за известно съдържание на света, Обаче това съдържание на света тогава бе изразено в картини. И ако позволим дълбокото значение на тези картини да заработи върху нас, то откриваме в тях чудесна сигурност за знание. Да ви припомним днес едно стихотворение от древна Индия, отнасящо се до Бог Варуна:

„Варуна е мотивиращата сила във всички същества.

Варуна е този, който е разстлал въздуха през горите.

Варуна е този, който е дал на бързокраките животни бързината.

Варуна е този, който произвежда млякото в млечните крави.

Варуна е този, който раздвижва Волята в сърцето на човека.

Варуна е този, който запалва светкавицата в океана на облаците.

Варуна е, който причинява светлината на слънцето да свети в свода на небето.

Варуна е, който произвежда Сома-питието на планината."

С чудесен език това стихотворение за Варуна съдържа онова, което аз ви описах вчера. Мислете за онова, което навлиза от вътрешните енергии на земята в човешкото физическо и етерно тяло: тези енергии са въз-

действали върху съзнанието и произвеждали в онези древни времена сили за вътрешно зрение. А след то ва помислете за това стихотворение и за дълбокото значение в указанието, че това е Варуна, Богът на промяната, който кара въздухът да духа в горите (по земята с нейното покритие). Това същото даващо сила същество, работещо от земята чрез животните, причинява бързината на конете, веществото даващо живот в съществата, които дават мляко, подсилва в сърцето на човека волевия импулс, откъдето е произхождало древното вътрешно ясновидство. В тези указания имаме нещо, което прави разбираемо вида виждане при тежавано от овчарите на полето. И от това, което следва, можем да разберем вида знание, което живее в Мъдреците от Изтока. Защото Варуна е който запалва огъня на светкавицата в океана от облаци - поглеждаме в макрокосмоса и там откриваме енергиите, които се разбират посредст-

вом знанието, притежавано от Магите. Варуна е който причинява светлината на слънцето да свети в небесата и който произвежда Соматие на планината - тези са енергиите, които дават възможност на човека да има видения за света.

Тук обаче трябва да се направи едно наблюдение. Стихотворението идва от епоха, когато първичната най-чиста форма на виждане на външния свят вече не присъствала, когато вече не се виждали космичните пространства, както през най-ранните времена, постигано чрез чисто духовни манипулации на дишането или чрез изтегляне на тези видения от вдишването. Стихотворението идва от времето, когато, както това бе обичайно през по-късните мистерии, вид питие, приготвено от растения, се пиело за да се подтикне виждането на външния свят, така както по-късно, когато вътрешното зрение бе загубено, човекът се опитва да възбуди вътрешните си сили, като поема някакви вещества. На Изток хората се опитват да събудят видения за макрокосмоса като пият сокове от растения: на запад се взимат някои вещества. На Изток отново посредством външни средства, като взимат вещества, които те наричали Соматие, се опитват да възбудят способността, която се бе появила в последния си остатък у Мъдреците. На Запад до късните Средни векове и дори до съвременето, онова, което се взимаше вътрешно, за да се достигне мъдрост, която предизвиква вътрешно развитие се нарича Философския камък.

В книги, в които се описва ориенталския живот ще намерите на много места указания за Соматие или Соматие-сок. Всевъзможни остроумни обяснения са дадени, защото истинската Посветителна Мъдрост никога не казва каква е всъщност субстанцията на Соматие. Много книги казват, че не е известна субстанцията на Философския камък. Нито аз

ще говоря за тези две субстанции. Искам само да посоча хумора на изказването, правено от учени, че никой не може да знае какво всъщност е Соматоса, макар че много хора го пият с килограми дневно. Както казва стихотворението на Варуна, растението расте по планините. Също се казва, че Философският камък е някакво вещество, което съществува, но че всъщност не се знае какво учените алхимици са искали да изразят чрез Философския камък. Ала има хора в нашето съвремие, които консумират Философски камък с килограми. Въпросът е да се погледне на нещата през правилната светлина.

Забележително е, че нещо много познато се представя като че ли е съвсем непознато, защото хората не разбират връзката на техния настоящ начин на виждане с този на времена, относително не много далечни.

Обаче трябва да осъзнаем, че днес виждаме света през много разкривени очила, и че въпреки нашето научно развитие, не разбираме онова, което

е най-близо до нас: ние не знаем въздействието на много вещества, които използваме в ежедневието си живот.

А живеем всред тези въздействия и ги изпитваме. Съвременната наука не знае какво е Соматоса, или пък Философския камък, макар че малцина не са запознати с тези вещества (те просто не знаят какво са те). Също така може да бъде казано: Съвременните хора осъзнават твърде много взаимоотношенията между банките и индустриалните начинания и мнозина откъсват своите купони от вестниците, които получават, обаче те знаят твърде малко какво означава това в комплекса на социалния живот, както малко знаят и за споменатите по-горе вещества. Нашият начин на възприятие е от онзи вид, който ни замъглява, заблуждава ни дори и с очила: правим ежедневието си подреждания без да знаем нищо истинско за вътрешните връзки на света.

Странно е, че хората се опитват да спазват тези понятия, които са толкова повърхностни, че те не желаят да се захванат с ново вътрешно знание от една страна и да се стремят, от друга, към ново външно знание. По-някога, поради тъмни емоции, онова, което повечето хора истински желаят в съзнателното си същество се бори да ги накара то да бъде почувствано, ала те се страхуват да издигнат своята воля на съзнанието си.

Напоследък приятел ми даде брой от „Rheinische Musik und Theater Zeitung“. Първата статия е за опитностите на един музикант. Той пише въз основа на непосредствена опитност при специфични обстоятелства и това, което разказва е крайно интересно. Ще цитирам няколко изречения: „Към общите социални и икономически размирици бяха прибавени и проблемите на музиката, външния проблем - този на новата публика,

която идва към изкуството много неподготвена. Кое от изкуствата има постоянна стойност и как изкуствата и хората могат да бъдат обединени. Това са въпроси с особена важност в настоящия момент."

Большинството хора неосъзнават тежестта на тези въпроси: там тяхната тежест е била почувствана, защото те са там като ужасяващ товар за света.

„Много, много проблеми биха били по-добре и по-лесно разрешени, ако музикалната професия беше организирана. Ала ние все още сме без никаква музикална организация, която да може да представя общите интереси, на всички професионални музиканти: дори и отделните групи по интереси все още не са наистина обединени една с друга."

И авторът продължава да мисли за подходяща организация. Той пише: „Едва ли някоя от асоциациите включва всички членове на професията. Може би най-добре са „Немските Музикални Обединения" които включват по-специално оркестранти и „Обединението на Музикалните търговци", където има обща основа, поради техните икономически цели. След

голям интервал следват различните академически и неакадемически учители по музика, учителки по пеене в музикалните училища, органисти, директори и критици, както и композитори и изпълнители на музика. Егоистични интереси и съперничества са отблъснали мнозина да се присъединят към тези асоциации. Общо взето, работещите в културни професии са далеч от осъзнаване нуждата от организация. И става така, че в света на музиката онези, начело на нейните обществени интереси не са експерти, които осъзнават истинските нужди. В големите Държавни както и в провинциалните органи, дилетанти имат авторитета и също, според силата на партиите, политици, за които изкуството е само вторичен интерес и които макар и да имат често добрата воля, обикновено им липсва експертното знание и не са освободени от предразсъдъци. И така става, че Държавата почти никак не успява да посрещне оправданите изисквания на музиката. И това не се отнася само до музиката, то е типично за всички културни нужди. Също осъществяването икономическите проблеми на хората не могат подходящо да се разрешат от политиците, които досега са боравили с тези въпроси, напоследък се основава нов „Икономически Съвет". От около 400 места, три бяха дадени на Изкуството - такава беше преценката за важността му. И като знаем, че един от трите гласа не може да представлява интересите на Немското Обединение на Музикантите дори само по икономическите и финансови въпроси, не може да не запитаем: къде тогава ще се разглеждат културните интереси на хората? Парламентарни дебати са във възможност. Няма нито един

експерт от нашата професия в Райхстага и дори и да имаше десет или двадесет, те не биха могли да направят абсолютно нищо в мя-сто, където хората говорят и гласуват според партийната си принадлежност.

„Има само един начин, който е логичен и ясен и следователно той ще бъде възприет един ден за доброто на нашия народ. Освен Политическият парламент, администриращ справедливото положение на индивиди да *via-a-vis* спрямо цялото, и на народа *via-a-vis* спрямо международния свят, и освен Икономическия Съвет, който да се грижи за материалните основи на народностния живот, имаме нужда от Културен Съвет за поощрението на духовните дела.

„Идеята за тази Троичност не е нова. Тя бе формулирана с точни термини от Д-р Рудолф Щайнер и сега се разработва от една „лига“ за „Троич-ния Социален организъм“, Champignystrasse 17, Stuttgart, където може да се получи допълнителна информация.

„За всеки, който се захване с това, ще бъде трудно да извади после идеята от главата си, толкова недвусмислена е тя и толкова безнадеждно сме се борили за някакво разрешаване на този проблем. Неговото осъ-

ществяване трябва и ще донесе здраве на целия наш народностен живот.“

Прочетох ви това, защото то показва жаждата за Трикратния Организъм в само една единствена професия. А освен това има мнения, които трябва да отблъснем, мнения на онези, които имат само политическо образование и мислят, че този Трикратен Социален организъм е една Утопия. В никакъв случай това не е утопия: той израства от най-вътрешната опитност на всяка отделна професия. Авторът на тази статия е и редактор на вестника, а редактори рядко пишат по такъв начин. Всеки отделен индивид, в която и да е професия може да почувствува, че най-практичното понятие за живота го кара най-напред да каже на себе си: „Ще бъде трудно за всеки, който навлезе в проблема, да извади тази идея от главата си, толкова недвусмислена е тя и такова сигурно разрешение дава на проблемите, с които ние дълго сме се борили така без надеждно. Неговото осъществяване трябва и ще донесе здраве на нашия народностен живот.“

Този „Културен Съвет“ бе основан миналата година през май и вече е увехнал, вече е забравен. Онези, които най-малко го разбраха, бяха хората на официалните постове и имаха авторитет в науката и изкуството. Онова, което трябва да се подчертае отново и отново е нуждата, която съществува днес нещата да се поемат с голяма сериозност. Хората предпочитат да вярват, че нещата ще продължат по същия начин. Не, това не ще бъде така. Ако животът продължи без подтици, които да

идват от духовния свят, индустрията може да продължи, може да съществуват банки и университети, където да се преподават всички науки, ще се развият други професии - но всичко ще води към упадък, към варваризъм, към пропадането на цивилизацията. Онези, които не желаят да приложат в практическия живот онова, което може да дойде от Духовната Наука, работят не за изкачването, но за пропадането на цивилизацията. А болшинството хора днес искат упадък и просто се самозалъгват като вярват, че възход все пак може да дойде от старото. Това е, което искам да подчертая по случай Коледния празник. Нека други да продължат, ако искат, по старата позната пътека, която за съвременния живот е велика лъжа. Аз се възправих срещу тази лъжа, когато още бях млад. Бях много запознат с истината и реалностите на живота, чувствах се у дома си в международната атмосфера и в нещата, които нямат нищо общо със симпатии и антипатии към някоя специална раса, защото бях учител и в дом, който принадлежеше на еврейско семейство и всички те бяха членове на еврейската религия. Те вършеха всичко еднакво както и хората, които се наричаха Християни, в чест на Онзи, за когото се казва: „Спасител за роди за нас днес!“ Нещата са станали

фрази до такава степен, мои мили приятели, ала хората не го признават, не ще признаят, че тези неща са загубили всякакво значение. Всичко е едно и също и в днешния ден и е било така от много дълго време, дали човек чието сърце е живо свързано със Спасителя поставя дар под Коледното дърво и дали това го прави човек, който се държи за начин на мислене, който отхвърля Спасителя, това не се запитваме. Тези са нещата, които ни показват лъжата в човечеството, която е станала действителност, фразата, която е станала действителност вътре в нашата цивилизация. Тези неща трябва да се видят с голяма сериозност, мои мили приятели. Без значение е днес да се каже, че човек не трябва да е радикален по тези въпроси... а за да не си радикален означава... да участваш в напредъка към упадък на цивилизацията.

Това исках да изрека на този Коледен празник, на място, където няма нищо в стария стил. В нашата архи тектура на Гьотеанума няма следи от стари архитектурни стилове. И никакви други неща в Гьотеанума не съдържат нищо свързано със старовремските обичаи. И точно затова няма никакви стари обичаи в Гьотеанума и няма защо към него да има толкова омраза от много места. Нито би трябвало да има в него стари обичаи, защото днес би трябвало да има поне едно място - колкото и много да е мразено и колкото и силно неговото разрушение да се желае - където вниманието да се обръща на онова, което е необходимо на човечеството, именно в нашето време.

Гьотеанумът не съдържа нещо, което е старо. Гьотевата наука, култивирана тук, явно едва ли съдържа нещо, което е старо. И ако установим нещо в практичния живот... реакцията към него показва твърде ясно, че то не е в стар стил. Дали в навиците на всички антропософски приятели всичко от стар стил е надделяно?... по тази точка лекторът ще мълчи от учтивост. Ала той ще изрази надеждата, че нашите навици дори до това как се отнасяме с децата си, ще клонят все повече към онова, което при- знаваме за необходи мост в еволюцията на човечеството.

Годината, която започваме с този Коледен празник не ще бъде лесна за нашето антропософско развитие. Напротив, това ще бъде трудна година. Противопоставянето срещу нас няма да намалее, но ще се увеличи по сила. Защото силите, които се интересуват да разрушат Антропософията са действително дейни и много на щрек, както често съм казвал това. Днес бих искал да обърна внимание на нещо много специално. Когато „Futurum Company“ се основа тук в Дорнах, нашият добър приятел господин Молт говори за всичко, което би трябвало да влезе и бъде приложено в селата за практичния живот. Той бе прав във всичко, което каза. Когато аз говорих след това казах, че не съм загрижен за присаждането на антропософски мисли и идеи в практически институции - ала онова,

което ми причинява грижа е, дали ще намерим достатъчно много човешки същества, способни и достатъчно енергични, да прокарат тези неща.

Онова, което е много необходимо, мои мили приятели, е щото ние винаги да се опитваме да обединяваме заедно онези човешки същества, които са достатъчно енергични и способни, за да направят антропософия та наистина практична. Последните столетия не само са затъпили човешкото знание, те фактически са подтиснали практическите способности на хората. И съществено е хората да се опитат да разгърнат тези си сили от най-дълбоките основи на своето същество - защото силите, които са необходими лежат във всеки индивид. Необходимо е също възобновяване на външните практически способности у човека от най-дъл боките му основи. Това раждане би трябвало да пърха пред нас във всичко, което усещаме да е свързано с Коледа.

Да помислим също за науката. Преди няколко дни при мен беше млад студент по медицина и ми говори за своето учение. Всичко, което можам да кажа бе, че най-лошото нещо, което се случва сега в най-важните науки е, че мисловните сили на хората не се развиват. Ако вземете коя и да е съвременна книга по терапия и патология - толкова често намираме сърцето, белите дробове, храносмилателните органи и пр. пред ставени

само според материалните наблюдения и толкова се отхвърля мисловния елемент, колкото това е възможно. И когато се предложи истинско мислене, откриваме, както и в книгата на Kurt Leese, лисансието по Теология, че се казва: това е невероятно, дразнещо: ето един, който говори за трикратното същество на човека и очаква ние да повярваме, че трите устройства не са едно до друго, а се взаимопроникват. Какво голямо жонглиране с мисъл... Такова е мнението на лисансие по Теология, Kurt Leese.

Да бъдеш лисансие по Теология в нашите университети означава, че мисленето се изкоренява изцяло чрез ученето. Когато някой е предизвикан да мисли, то това е непоносимо, дразнещо, неприятно до крайна степен. Дошло е до точката, където нещата, които идват от най-вътрешното същество, истинността сред тях, се проявяват във формата, в която се появява, дори и сред водачите на Християнството. Например, онова духовно лице, което не казва, че някой пияница му разказвал за статуя на Христос направена с Луциферични способности нагоре и животински надолу... а го разказва като нещо, което той знае със сигурност. Той слага обективна лъжа в една книга, в която иска да описва антропософията. А хората приемат това без критика и порицание. Дори за момент можете ли да си помислите, че е възможно някакво лечение на социалния живот, когато такива неща се случват? Ако имате някаква такава надежда, то тя е фалшива надежда. Онова, което е необходимо е да развивате здраво

мислещ възглед за всяко положително зло в моралния живот. Въпросът не е дали се напада или не Антропософията, а е че такава книга е излязла, съдържаща известно число такъв род неистини. Човекът, който пише такива лъжи в тази книга, естестве но ще ги включи и в други писания. Това е навик. Същото съществува и в учения, давани на младите. Ние не трябва да пропускаме да се противопоставим против това, мои мили приятели.

Детето в яслата ни казва, че най-дълбоките неща в човека имат нужда от здравословно възобновяване. Това, което ни е нужно е нова прокламация като онази, която бе дадена на овчарите на полето и на Мъдреците от Изтока: от самите основи трябва да разберем кое е онова, което би внесло лечение в развитието на човечеството. Тогава и само тогава ще сме достойни да кажем: Спасителят се роди в нас.

Това са неща, които исках да ви кажа преди да се наложи да направим кратка пауза в лекциите тук.